

Europeiska unionens officiella tidning

L 144

Svensk utgåva

Lagstiftning

femtiotredje årgången

10 juni 2010

Innehållsförteckning

IV Akter som antagits före den 1 december 2009 enligt EG-fördraget, EU-fördraget och Euratomfördraget

- ★ Beslut av EFTAS övervakningsmyndighet nr 500/08/KOL av den 16 juli 2008 om ändring för sextiofemte gången av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd genom att ett nytt kapitel införs om statligt stöd till miljöskydd 1

Pris: 3 EUR

SV

De rättsakter vilkas titlar är tryckta med fin stil är sådana rättsakter som har avseende på den löpande handläggningen av jordbrukspolitiska frågor. De har normalt begränsad giltighetstid.

Beträffande alla övriga rättsakter gäller att titlarna är tryckta med fet stil och föregås av en asterisk.

IV

(Akter som antagits före den 1 december 2009 enligt EG-fördraget, EU-fördraget och Euratomfördraget)

BESLUT AV EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET

nr 500/08/KOL

av den 16 juli 2008

om ändring för sextiofemte gången av procedurreglerna och de materiella reglerna inom området för statligt stöd genom att ett nytt kapitel införs om statligt stöd till miljöskydd

EFTAS ÖVERVAKNINGSMYNDIGHET⁽¹⁾ HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

MED BEAKTANDE av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet⁽²⁾, särskilt artiklarna 61–63 och protokoll 26,

MED BEAKTANDE av avtalet mellan Eftaländerna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol⁽³⁾, särskilt artikel 24 och artikel 5.2 b, och av följande skäl:

ENLIGT artikel 24 i övervakningsavtalet ska övervakningsmyndigheten ge verkan åt bestämmelserna om statligt stöd i EES-avtalet.

ENLIGT artikel 5.2 b i övervakningsavtalet ska övervakningsmyndigheten utfärda meddelanden eller riktlinjer i frågor som behandlas i EES-avtalet, om det avtalet eller övervakningsavtalet uttryckligen föreskriver det eller om övervakningsmyndigheten anser det nödvändigt.

ENLIGT artikel 1 i del I i protokoll 3 till övervakningsavtalet⁽⁴⁾ ska övervakningsmyndigheten fortlöpande granska alla stödprogram som förekommer i Eftaländerna och föreslå dessa länder lämpliga åtgärder som krävs med hänsyn till den pågående utvecklingen eller EES-avtalets funktion.

Myndigheten erinrar om de procedurregler och materiella regler inom området för statligt stöd som den antog den 19 januari 1994⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Nedan kallad *övervakningsmyndigheten*.

⁽²⁾ Nedan kallat *EES-avtalet*.

⁽³⁾ Nedan kallat *övervakningsavtalet*.

⁽⁴⁾ Nedan kallat *protokoll 3*.

⁽⁵⁾ Riktlinjer för tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet och artikel 1 i protokoll 3 till övervakningsavtalet, antagna och utfärdade av övervakningsmyndigheten den 19 januari 1994 och offentliggjorda i EGT L 231, 3.9.1994, s. 1 och EES-supplementet nr 32, 3.9.1994, s. 1. Riktlinjerna ändrades senast den 19 december 2007. Nedan kallas de *riktlinjerna för statligt stöd*. En uppdaterad version av riktlinjerna för statligt stöd finns på övervakningsmyndighetens webbplats: <http://www.eftasurv.int/fieldsofwork/fieldstateaid/guidelines/>

Den 23 januari 2008 antog Europeiska gemenskapernas kommission (nedan kallad *EG-kommissionen*) ett meddelande om gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd⁽⁶⁾.

Dessa riktlinjer är av betydelse även för Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Det är nödvändigt att sörja för en enhetlig tillämpning av EES-reglerna om statligt stöd i hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Enligt punkt II under rubriken "Allmänt" i slutet av bilaga XV till EES-avtalet ska övervakningsmyndigheten efter samråd med kommissionen anta rättsakter som motsvarar de som antagits av EG-kommissionen.

Övervakningsmyndigheten har samrått med kommissionen.

DET ERINRAS om att övervakningsmyndigheten genom en skrivelse av den 30 juni 2008 uppmanade Eftaländerna att lämna sina synpunkter i detta hänseende.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Riktlinjerna för statligt stöd ska ändras genom att det införs ett nytt kapitel om statligt stöd till miljöskydd. Texten till det nya kapitlet finns i bilagan till detta beslut.

⁽⁶⁾ EUT C 82, 1.4.2008, s. 1.

Artikel 2

Det gällande kapitlet om stöd till miljöskydd ska utgå.

Artikel 3

Endast den engelska texten är giltig.

Utfärdat i Bryssel den 16 juli 2008.

För Eftas övervakningsmyndighet

Per SANDERUD
Ordförande

Kristján A. STEFÁNSSON
Ledamot av kollegiet

BILAGA

Följande kapitel ska läggas till i riktlinjerna för statligt stöd:

”STATLIGT STÖD TILL MILJÖSKYDD (1)**1. Inledning**

1. År 1994 antog Eftas övervakningsmyndighet (nedan kallad *övervakningsmyndigheten*) riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd. Övervakningsmyndigheten antog nya riktlinjer 2001 (EUT L 21, 24.1.2002, s. 32 och EES-supplementet nr 6), vilka ursprungligen gällde till slutet av 2007 och därefter förlängdes att gälla fram till antagandet av de nya riktlinjerna.
2. De miljöpolitiska målen bör beaktas vid bedömningen av förenligheten för det statliga stödet till miljöskydd, särskilt i syfte att främja hållbarhet (se artiklarna 73–75 och nionde skälet i ingressen till EES-avtalet). Det finns alltså inget motsatsförhållande mellan konkurrens- och miljöpolitiken, utan miljöskyddskraven ska integreras i fastställandet och genomförandet av konkurrenspolitiken, särskilt för att främja en hållbar utveckling.
 - 1.1 *En politik för statligt stöd och en energipolitik för Europa*
3. Europeiska kommissionen har antagit nya riktlinjer om statligt stöd till miljöskydd för Europeiska gemenskapen. Gemenskapens riktlinjer utgör ett instrument för att genomföra rådets slutsatser från våren 2007, i vilka det anges att det bör vidtas åtgärder för att utforma en hållbar integrerad energipolitik för Europa, och den energihandlingsplan som ingår som en del av energipolitiken för Europa.

Europeiska rådet konstaterade bl.a. följande: 'På grund av att energiproduktion och -användning utgör de största källorna till utsläpp av växthusgaser krävs det ett integrerat tillvägagångssätt när det gäller klimat- och energipolitik för att uppnå detta mål. Integrering bör uppnås på ett ömsesidigt stödjande sätt. Mot denna bakgrund kommer energipolitiken för Europa att eftersträva följande tre mål, med full respekt för medlemsstaternas val av energimix och deras överhöghet över primärenergikällorna och i en anda av solidaritet bland medlemsstaterna:

— Ökad försörjningstrygghet.

— Säkerställande av de europeiska ekonomiernas konkurrenskraft och tillgången till energi till rimligt pris.

— Främjande av miljömässig hållbarhet och kamp mot klimatförändringar.'

Europeiska rådet gav dessutom sitt stöd till en heltäckande energihandlingsplan för perioden 2007–2009 och uppmanade bland annat kommissionen att genomföra en översyn av gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd.

4. Eftaländerna har infört många åtgärder för att förbättra miljöskyddet. De har anslutit sig till gemenskapens europeiska systemet för handel med utsläppsrätter (EU ETS) och har bland annat gjort oberoende åtaganden om att till 2012 åstadkomma vissa minskningar av utsläppen av växthusgaser enligt Kyotoprotokollet. Dessutom pågår det förhandlingar inom ramen för FN:s ramkonvention om klimatförändringar som har till syfte att fastställa ytterligare mål i Kyotoprotokollet.
 - 1.2 *Politiken för statligt stöd och miljöskydd*
5. Statliga stödåtgärder kan ibland vara effektiva när det gäller att uppnå mål av gemensamt intresse. Därigenom korrigeras marknadsmisslyckanden, vilket leder till att marknaden fungerar bättre och konkurrensen ökar. I *Handlingsplan för statligt stöd – Mindre men bättre riktat statligt stöd: en plan för reform av det statliga stödet 2005–2009* (2) förklaras att statligt stöd kan bidra till uppnåendet av miljöskyddsmålet, vilket ger möjligheter till innovation, nya marknader och ökad konkurrenskraft genom ett effektivt resursutnyttjande och investeringar. Eftersom gemenskapens riktlinjer om statligt stöd till miljöskydd grundar sig på handlingsplanen för statligt stöd kommer dessa överväganden även att beaktas vid övervakningsmyndighetens bedömning av ett statligt stöds förenlighet med EES-avtalet.

(1) Dessa riktlinjer motsvarar Europeiska gemenskapens riktlinjer om statligt stöd som antogs den 23 januari 2008 (EUT C 82, 1.4.2008, s. 1).

(2) KOM(2005) 107 slutlig.

Grunden för de gällande riktlinjerna omfattar även Europaparlamentets och rådets beslut nr 1600/2002/EG av den 22 juli 2002 om fastställande av gemenskapens sjätte miljöhandlingsprogram⁽³⁾ (nedan kallat *sjätte miljöhandlingsprogrammet*), införlivat i EES-avtalet genom artikel 3 punkt 7 d i protokoll 31, som fastställer prioriterade områden för miljöskyddsåtgärder⁽⁴⁾.

6. Det primära syftet med kontrollen av statligt stöd på miljöskyddsområdet är att garantera att statliga stödåtgärder leder till att en högre miljöskyddsnivå uppnås än vad som vore fallet utan stöd och att garantera att stödets positiva effekter är större än de negativa när det gäller snedvridning av konkurrensen, med hänsyn tagen till principen om att förorenaren betalar, som fastställs i artikel 73 i EES-avtalet.
7. Ekonomisk verksamhet kan skada miljön, inte minst genom föroreningar. Utan statliga ingripanden kan företag i vissa fall slippa stå för hela kostnaden för den skada på miljön som deras verksamhet orsakar. Resultatet är att marknaden misslyckas med att fördela resurser på ett effektivt sätt, eftersom de (negativa) externa effekterna av produktion inte beaktas av tillverkaren, utan i stället drabbar samhället som helhet.
8. Enligt principen om att förorenaren betalar kan dessa negativa externa effekter avhjälpas genom att man ser till att förorenaren betalar för sina föroreningar, vilket innebär att alla miljökostnader läggs på förorenaren. Syftet är att garantera att de privata kostnaderna (som företaget står för) motsvarar de verkliga sociala kostnader som ekonomisk aktivitet orsakar samhället. Ett fullständigt genomförande av principen om att förorenaren betalar skulle således leda till att marknadsmisslyckandet rättas till. Principen om att förorenaren betalar kan genomföras antingen genom att obligatoriska miljönormer införs eller genom marknadsbaserade instrument⁽⁵⁾. En del av de marknadsbaserade instrumenten kan innebära att statligt stöd ges till alla eller en del av de företag som omfattas av dem.
9. Även om det för närvarande finns gränser för tillämpningen av principen om att förorenaren betalar bör denna brist i lagstiftningen inte få hindra Eftaländerna från att ställa miljöskyddskrav som är mer långtgående än gemenskapens krav⁽⁶⁾ och att minska de negativa externa effekterna i största möjliga utsträckning.
10. För att förbättra miljöskyddet kan det hända att Eftaländerna vill använda statligt stöd för att skapa incitament på individuell nivå (det enskilda företags nivån) för att nå upp till en högre nivå för miljöskyddet än vad gemenskapsnormerna kräver eller för att förbättra miljöskyddet om det saknas gemenskapsnormer. De kan också införa nationella normer eller miljöskatter som är mer krävande än gemenskapslagstiftningen eller, om det saknas gemenskapslagstiftning, använda miljöskatter för att ensidigt genomföra principen om att förorenaren betalar.

Enligt gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd kan stöd till företag som går längre än gemenskapsnormerna förklaras förenligt med den gemensamma marknaden om vissa villkor är uppfyllda. Även stöd i form av nedsättning av eller befrielse från harmoniserade gemenskapsskatter kan på vissa villkor anses vara förenliga med den inre marknaden. Viss lagstiftning om inrättande av sådana gemenskapsnormer är inte införlivad med EES-avtalet. Gemenskapslagstiftningen om skatteharmonisering faller som sådan utanför ramen för EES-avtalet. I syfte att se till att bestämmelserna om statligt stöd tillämpas på ett enhetligt sätt och att det råder lika konkurrensvillkor inom hela Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat *EES*) kommer övervakningsmyndigheten att generellt sett tillämpa samma referenspunkter som i gemenskapens riktlinjer vid bedömningen av ett miljöstöds förenlighet med EES-avtalet, med hänsyn tagen till lagstiftningen i Eftaländerna. Detta innebär att det i riktlinjerna hänvisas till relevanta gemenskapsnormer och gemenskapsåtgärder för skatteharmonisering i de fall sådana antagits. Övervakningsmyndigheten understryker att sådana hänvisningar till gemenskapslagstiftningen inte innebär att Eftaländerna är skyldiga att följa gemenskapslagstiftningen när sådan lagstiftning inte införlivats i EES-avtalet⁽⁷⁾. De tjänar endast som grund för bedömningen av stödåtgärders förenlighet med EES-avtalet i enlighet med artikel 61.3 i det avtalet.

11. Övervakningsmyndigheten anser att det är nödvändigt att se över riktlinjerna för statligt stöd till skydd för miljön för att mål liknande dem som anges i handlingsplanen för statligt stöd ska kunna nås, särskilt att garantera ett bättre riktat statligt stöd, förbättrade ekonomiska analyser och effektivare förfaranden. Dessutom anser övervakningsmyndigheten att hänsyn måste tas till den miljöpolitiska och miljötekniska utvecklingen och att reglerna måste anpassas med beaktande av de erfarenheter som gjorts.

⁽³⁾ EUT L 242, 28.2.2004, s. 1.

⁽⁴⁾ De prioriterade områdena är följande: klimatförändringar, natur och biologisk mångfald, miljö och hälsa samt naturresurser och avfall. Hälsa omfattas inte av dessa riktlinjer.

⁽⁵⁾ När det gäller de senare se *Grönbok om marknadsbaserade styrmedel för miljöpolitiken och näraliggande politikområden* av den 28 mars 2007 (KOM(2007) 140 slutlig).

⁽⁶⁾ När sådana krav eller normer införlivats i EES-avtalet blir de EES-normer.

⁽⁷⁾ Rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet (EUT L 283, 31.10.2003, s. 51) har till exempel inte införlivats av Eftaländerna.

12. Övervakningsmyndigheten kommer att tillämpa dessa riktlinjer vid bedömningen av miljöstödet, vilket ökar klarheten om rättsläget och öppenheten i övervakningsmyndighetens beslutsfattande. Den rättsliga grunden för stöd till miljöskydd är i första hand artikel 61.3 c i EES-avtalet. Dessa riktlinjer ersätter de riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd som trädde i kraft 2001 ⁽⁸⁾.
13. Riktlinjer fastställs för två olika slag av bedömningar, nämligen en standardbedömning för stödåtgärder under ett visst tröskelvärde eller stöd som ges till anläggningar med en produktionskapacitet under ett visst tröskelvärde (kapitel 3) och en detaljerad bedömning för stödåtgärder över det tröskelvärdet eller stöd som ges till anläggningar med en produktionskapacitet över det tröskelvärdet samt för stöd som ges till nya anläggningar som producerar förnybar energi, där stödbeloppet grundar sig på en beräkning av de externa kostnader som undvikits (kapitel 5).
14. De här riktlinjerna kommer att tillämpas på alla stöd som anmäls till övervakningsmyndigheten, antingen därför att stödet i fråga inte omfattas av en gruppundantagsförordning, det i en gruppundantagsförordning föreskrivs en skyldighet att anmäla stöd separat eller därför att det berörda Eftalandet beslutar att anmäla ett stöd som i princip skulle ha kunnat omfattas av en gruppundantagsförordning. De kommer också att tillämpas vid bedömningen av allt oanmält stöd efter offentliggörandet av dessa riktlinjer.
- 1.3 *Avvägningstestet och dess tillämpning på stöd till miljöskydd*
- 1.3.1 *Mindre men bättre riktat stöd, avvägningstest för bedömning av stöd*
15. I handlingsplanen för statligt stöd förklarade kommissionen att den i lämpliga fall kommer att 'förstärka sitt ekonomiska angreppssätt för granskningen av statligt stöd'.
16. I bedömningen av huruvida ett stöd kan anses vara förenligt med EES-avtalet väger övervakningsmyndigheten stödets positiva effekter när det gäller att nå ett mål av gemensamt intresse mot dess eventuella negativa bieffekter, såsom snedvridning av handel och konkurrens. I handlingsplanen för statligt stöd, som bygger på befintlig praxis, har denna avvägning formaliserats i det som kallas ett 'avvägningstest' ⁽⁹⁾. Ett sådant görs i tre steg. I de två första stegen granskas de positiva effekterna av statligt stöd och i det tredje steget de negativa effekterna, och en avvägning görs mellan de positiva och de negativa effekterna. Avvägningstestet är strukturerat på följande sätt:
1. Har stödåtgärden ett klart definierat mål av gemensamt intresse (t.ex. tillväxt, sysselsättning, sammanhållning, miljö, energisäkerhet)? Inom ramen för dessa riktlinjer är det miljöskyddet som är det relevanta målet av gemensamt intresse.
 2. Är stödet utformat så att detta mål av gemensamt intresse kan nås, dvs. är stödets syfte att åtgärda ett marknadsmisslyckande, eller finns det ett annat mål?
 - a) Är statligt stöd det rätta instrumentet på politikområdet i fråga?
 - b) Uppstår det en stimulans effekt, dvs. kommer stödet att ändra företagets agerande?
 - c) Är stödåtgärden proportionerlig, dvs. skulle samma ändring av handlingsmönstret kunna uppnås med mindre stöd?
 3. Är snedvridningen av konkurrensen och effekterna på handeln begränsade, så att den sammanlagda avvägningen blir positiv?
17. Detta avvägningstest kan tillämpas både för att utforma regler för statligt stöd och vid granskningen av ärenden.
- 1.3.2 *Målet av allmänt intresse som riktlinjerna tar sikte på*
18. I nionde skälet i ingressen till EES-avtalet anges det att Eftaländerna är beslutna att bevara, skydda och förbättra miljön och att en hållbar utveckling är ett av deras mål. Att främja miljöskyddet är därför ett viktigt mål av gemensamt intresse. I artikel 73.2 i EES-avtalet nämns behovet av att miljöskyddet integreras i Eftaländernas politik på alla övriga områden och anges det att miljöpolitiken ska bygga på principerna om att förebyggande åtgärder vidtas, att miljöförstöring hejdas ⁽¹⁰⁾ vid källan och att förorenaren betalar.
19. I dessa riktlinjer anges villkoren för när statligt stöd får ges för att åtgärda sådana marknadsmisslyckanden som orsakar att miljöskyddet inte når upp till en optimal nivå.

⁽⁸⁾ Se fotnot 1.

⁽⁹⁾ Se handlingsplanen för statligt stöd, punkterna 11 och 20. En utförligare redovisning finns i meddelandet om innovation, KOM(2005) 436 slutlig, 21.9.2005.

⁽¹⁰⁾ Det kan vara fråga om utsläpp av kemiska föroreningar i miljön eller t.ex. verksamhet som fysiskt ändrar vattenmiljön och därmed orsakar störningar i ekosystem eller verksamheter och har en negativ effekt på vattenresursernas status.

20. Det vanligaste marknadsmisslyckandet när det gäller miljöskydd är förknippade med negativa externa effekter. Företag som agerar i eget intresse har inget incitament att ta hänsyn till de negativa externa effekter som orsakas av produktion, vare sig när de fattar beslut om en viss produktionsteknik eller när de fattar beslut om produktionsnivån. Företagets produktionskostnader är med andra ord lägre än kostnaderna för samhället. Därför har företagen inget incitament att minska sina föroreningar eller att vidta individuella åtgärder för att skydda miljön.
21. Regeringar som konfronteras med denna typ av marknadsmisslyckande tillgripes vanligen reglering för att se till att någon svarar för de negativa externa effekter som orsakas av produktion. På grund av införandet av normer, beskattning, ekonomiska instrument och annan reglering måste de företag som alstrar föroreningar betala de kostnader som föroreningarna orsakar samhället i enlighet med principen om att förorenaren betalar. Om de negativa externa effekterna internaliseras ökar följaktligen de privata kostnaderna för dessa företag, och därmed påverkas deras intäkter negativt. Eftersom vissa branscher och företag förorenar mer, andra mindre, varierar kostnaderna för miljövänlig lagstiftning i regel dessutom inte bara mellan olika företag utan också mellan olika EES-länder. EES-länder kan dessutom ha olika uppfattning om behovet av att införa ambitiösa miljömål.
22. I avsaknad av gemenskapsnormer och marknadsbaserade styrmedel som till fullo återspeglar nivån på principen att förorenaren betalar (brist i lagstiftningen) kan Eftaländerna således ensidigt besluta att eftersträva ett bättre miljöskydd. Det kan i sin tur ge upphov till extra kostnader för de företag som är verksamma på deras territorium. Därför kan Eftaländerna utöver lagstiftningen använda statligt stöd som ett positivt incitament för att nå upp till en högre miljöskyddsnivå. Detta kan göras på följande två sätt:
- Positiva individuella incitament för att minska föroreningar och andra negativa miljöeffekter: För det första kan Eftaländerna skapa positiva incitament på individuell nivå (på företagsnivå) som sporrar till att gå längre än gemenskapsnormerna⁽¹⁾. I det fallet minskar det stödmottagande företaget föroreningarna inte därför att det måste betala för dem utan därför att det får stöd för att ändra sitt beteende. Syftet med statligt stöd är i det här fallet att direkt åtgärda det marknadsmisslyckande som är förknippat med de negativa effekterna av föroreningar.
 - Positiva incitament för att införa nationell miljölagstiftning som går längre än gemenskapsnormerna: För det andra kan Eftaländerna anta nationell lagstiftning som är mer långtgående än gemenskapsnormerna. Det kan dock leda till merkostnader för vissa företag och påverka konkurrensvillkoren för dessa. Dessutom kan det hända att sådana kostnader inte utgör en lika stor börda för alla företag på grund av deras storlek, marknadsställning, teknik och andra specifika omständigheter. I det fallet kan statligt stöd vara nödvändigt för att lindra bördan för de värst drabbade företagen och göra det möjligt för Eftaländerna att införa nationell miljölagstiftning som är strängare än gemenskapsnormerna.
- 1.3.3 V ä l a v v ä g d a i n s t r u m e n t
23. Statliga ingripanden har en roll när det gäller att garantera ett mer adekvat miljöskydd. Reglering och marknadsbaserade styrmedel är de viktigaste verktygen för att uppnå miljömål. 'Mjuka' styrmedel, t.ex. frivillig miljömärkning och spridning av miljövänlig teknik, kan också ha en viktig roll. Däremot berättigar inte förekomsten av marknadsmisslyckanden eller politiska mål automatiskt att statligt stöd används, även om det kan vara svårt att hitta den lämpligaste mixen av policyinstrument.
24. Enligt principen om att förorenaren betalar ska den som förorenar betala alla kostnader för sina föroreningar, inklusive de indirekta kostnaderna för samhället. I det avseendet kan miljölagstiftningen vara ett användbart instrument för att öka bördan för förorenaren. Om principen om att förorenaren betalar följs garanterar det i teorin att det marknadsmisslyckande som är förknippat med negativa externa effekter rättas till. Det betyder att om principen följdes konsekvent skulle inga ytterligare statliga ingripanden behövas för att garantera ett effektivt marknadsresultat. Principen om att förorenaren betalar förblir huvudregeln och statligt stöd är i själva verket det näst bästa alternativet. Om statligt stöd användes inom ramen för principen att förorenaren betalar skulle den som förorenar i praktiken slippa bördan att betala för sina föroreningar. Därför kan det hända att statligt stöd inte är ett lämpligt instrument i sådana fall.
25. Särskilt på grund av att principen om att förorenaren betalar inte genomförs fullständigt anses miljöskyddets nuvarande nivå dock ofta vara otillfredsställande av följande orsaker:
- a) För det första är det inte lätt att fastställa den exakta kostnaden för föroreningarna. Det är tekniskt komplicerat att beräkna merkostnaderna för samhället av alla typer av produktion, och det kan ibland vara ineffektivt att ta hänsyn till att olika producenter orsakar olika mycket föroreningar, om de administrativa

⁽¹⁾ Såsom nämnts ovan blir sådana krav eller normer EES-normer när de införlivas i EES-avtalet.

kostnaderna för detta är mycket höga. Skillnader i priskänslighet hos konsumenterna (priselasticitetsfaktorn) spelar också en roll. Dessutom värderar olika individer och samhällen kostnaderna för föroreningarna på olika sätt beroende på de val samhället gör t.ex. när det gäller hur den rådande politiken påverkar kommande generationer. Dessutom kan vissa kostnader vara svåra att uttrycka i penningvärde utan en viss osäkerhet, t.ex. en kortare förväntad livslängd eller miljöskador. Det kommer därför alltid att finnas ett visst element av osäkerhet i beräkningen av kostnaderna för föroreningarna.

b) För det andra kan det leda till en extern chock och skapa störningar i ekonomin om priserna på vissa (industri)produkter höjs alltför plötsligt i syfte att internalisera föroreningskostnaderna. Regeringarna anser kanske därför att det är mer önskvärt att i måttlig takt göra framsteg mot målet att integrera hela kostnaden för föroreningarna i vissa produktionsprocesser.

26. I situationer där nivån på miljöskyddet inte är tillfredsställande kan statligt stöd visserligen inte lösa alla de problem som nämns ovan, men det kan ge positiva incitament till företag att bedriva verksamhet eller göra investeringar som inte är obligatoriska och som annars inte skulle göras av företag som drivs i vinstsyfte. Dessutom kan statligt stöd vara ett lämpligt instrument som gör det möjligt för Eftaländerna att anta nationell miljölagstiftning som går längre än gemenskapsnormerna genom att lindra bördan för de företag som påverkas mest av lagstiftningen, som därmed blir möjlig att införa.

1.3.4 Stimulanseffekt och stödets nödvändighet

27. Statligt stöd till miljöskydd måste leda till att stödmotagaren ändrar sitt beteende så att miljöskyddet blir bättre än om inget stöd hade beviljats. Investeringar som höjer nivån på miljöskyddet kan samtidigt öka intäkterna⁽¹²⁾ eller minska kostnaderna⁽¹³⁾ och därmed vara ekonomiskt attraktiva i sig. Därför måste man försäkra sig om att den berörda investeringen inte hade gjorts utan statligt stöd.

28. Syftet är att säkerställa att företag inte skulle bedriva samma verksamhet utan stöd på grund av dess inneboende fördelar. Stimulanseffekten identifieras genom en kontrafaktisk analys med en jämförelse av planerad verksamhet med respektive utan stöd. En korrekt uppfattning av den kontrafaktiska situationen är avgörande för att fastställa om statligt stöd har en stimulanseffekt eller inte. Det är också viktigt för att kunna beräkna de extra investerings- eller produktionskostnaderna för att åstadkomma ett bättre miljöskydd.

29. Investeringar kan vara nödvändiga för att gemenskapsnormerna ska uppfyllas. Att bevilja ett företags statligt stöd för att det ska kunna uppfylla obligatoriska gemenskapsnormer som redan gäller kan inte berättigas, eftersom företaget i alla händelser måste uppfylla dem.

1.3.5 Stödets proportionalitet

30. Ett stöd anses vara proportionellt endast om samma resultat inte hade kunnat nås med mindre stöd. Dessutom kan proportionaliteten också bero på hur selektiv en åtgärd är.

31. Stödbeloppet ska framför allt begränsas till vad som är absolut nödvändigt för att uppnå det önskade miljöskyddet. Därför grundar sig stödberättigande kostnader för investeringsstöd på begreppet extra (netto)kostnad som är nödvändig för att uppnå miljömålen. Detta koncept betyder att alla ekonomiska fördelar som investeringen ger företaget i princip måste dras från de extra investeringskostnaderna för att det ska kunna fastställas hur mycket stöd som kan beviljas.

32. Det är dock svårt att ta full hänsyn till alla ekonomiska fördelar som en extra investering ger ett företag. Enligt den metod för beräkning av stödberättigande kostnader som anges i punkterna 80–84 beaktas exempelvis inte driftsfördelar utöver en viss inledande period efter investeringen. I det här sammanhanget beaktas inte heller vissa typer av fördelar som inte alltid är lätta att mäta, t.ex. den 'gröna image' som en miljöinvestering främjar. För att stödet ska vara proportionellt anser övervakningsmyndigheten därför att stödbeloppet normalt sett måste vara mindre än de stödberättigande investeringskostnaderna (se bilagan). Endast i fall där investeringsstödet beviljas genom ett verkligen konkurrensutsatt anbuds förfarande utifrån klara, öppna och icke-diskriminerande kriterier – som faktiskt garanterar att stödet är begränsat till vad som är absolut nödvändigt för att nå miljömålet – får stödbeloppet uppgå till 100 % av de stödberättigande investeringskostnaderna. Anledningen är att det under sådana förhållanden kan antas att de respektive anbuderna återspeglar alla tänkbara fördelar som kan bli följden av den extra investeringen.

⁽¹²⁾ Miljövänligare produktion kan t.ex. öka möjligheterna att återvinna avfallsmaterial, vilket skapar extra intäkter. Det kan också vara möjligt att höja priset eller öka försäljningen av produkter som uppfattas som miljövänligare och därmed mer lockande för konsumenterna.

⁽¹³⁾ Miljövänligare produktion kan bland annat leda till en lägre förbrukning av energi och råvaror.

33. För vissa åtgärder är det dessutom inte möjligt att beräkna stödbeloppet på grundval av extrakostnaderna. Detta gäller t.ex. stöd i form av befrielse från eller nedsättning av miljöskatter och stöd i form av handel med utsläppsrätter. I dessa fall måste proportionaliteten garanteras med hjälp av villkor och kriterier för beviljande av befrielser och nedsättningar som garanterar att stödmottagaren inte får alltför stora fördelar, och att åtgärdens selektivitet begränsas till vad som är absolut nödvändigt.
34. Kostnaden för att uppnå miljöskydd är ofta relativt sett högre för små och medelstora företag i förhållande till storleken på deras verksamhet. Dessutom begränsas små och medelstora företags möjligheter att betala sådana kostnader ofta av brister på kapitalmarknaden. Därför, och med tanke på den minskade risken för allvarliga snedvridningar av konkurrensen om stödmottagaren är ett litet eller medelstort företag, kan en bonus vara motiverad för sådana företag för vissa typer av stöd.
35. Dessutom uppmanas Eftaländerna att se till att miljöfördelar uppnås kostnadseffektivt, t.ex. genom att välja åtgärder på ett sådant sätt att de externa kostnader som undviks är betydande jämfört med själva stödbeloppet. Eftersom det inte finns någon direkt koppling mellan kostnaden för företaget och de externa kostnader som undvikits, kan externa kostnader som undvikits endast i undantagsfall användas som grund för att fastställa statliga stödbelopp. I vanliga fall måste stödbeloppet stå i direkt relation till kostnaderna för företaget för att detta ska ha ett tillräckligt incitament att ändra sitt beteende.
- 1.3.6 De negativa effekterna av miljöstödet måste vara begränsade så att helhetsbilden blir positiv
36. Risken för att stödet ska snedvrider konkurrensen oskäligt mycket är vanligtvis ganska liten, om statliga stödåtgärder på miljöområdet är välriktade och enbart avsedda att kompensera för de verkliga extrakostnader som är förknippade med ett bättre miljöskydd. Därför är det avgörande att statliga stödåtgärder på miljöområdet är välriktade. I fall där stöd inte är nödvändigt eller proportionellt för att nå det avsedda syftet skadar det konkurrensen. Det gäller i synnerhet fall där stödet
- upprätthåller driften i ineffektiva företag,
 - snedvrider företagets dynamiska stimulans/tränger undan privata investeringar,
 - ger upphov till marknadsstyrka eller utestängande agerande,
 - på ett konstgjort sätt ändrar handelsflöden eller platsen för produktion.
37. I vissa fall är syftet med åtgärden att ingripa i marknadens funktion för att till allmän fördel för miljön främja viss miljövänlig produktion på bekostnad av annan produktion som är mer förorenande. Som resultat av sådana åtgärder kan de som tillverkar de berörda miljövänliga produkterna förbättra sin marknadsposition i förhållande till konkurrenter som erbjuder mindre miljövänliga produkter. I sådana fall beaktar kommissionen åtgärdens totala miljöeffekt när den undersöker dess negativa inverkan på marknadspositionen, och därmed på vinsten, för företag som inte får stöd. Ju mindre den väntade miljöeffekten av åtgärden i fråga är, desto viktigare är det att undersöka hur den påverkar marknadsandelar och vinst för konkurrerande produkter.
- 1.4 *Genomförandet av avvägningstestet: presumtioner och behov av en mer detaljerad bedömning*
38. Utan att det påverkar tillämpningen av artiklarna 4–7 i del II i protokoll 3 i avtalet mellan Eftaländerna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol (nedan kallat *övervakningsavtalet*) tillämpar Eftas övervakningsmyndighet olika presumtioner beroende på vilket slags stöd som anmälts.
39. I kapitel 3 i dessa riktlinjer anger övervakningsmyndigheten en rad åtgärder avseende vilka den i förväg utgår från att statligt stöd är inriktat på att komma till rätta med ett marknadsmisslyckande som hämmar miljöskyddet eller på att förbättra miljöskyddet. Övervakningsmyndigheten formulerar också en rad förutsättningar och parametrar som ska säkerställa att statligt stöd faktiskt har en stimulanseffekt, är proportionellt och har en begränsad negativ påverkan på konkurrens och handel. Kapitel 3 innehåller således parametrar när det gäller den verksamhet som får stöd, stödnivåer och villkor kopplade till förenlighet.
40. För stödbelopp som överstiger vissa tröskelvärden samt för vissa specifika situationer är en ytterligare granskning nödvändig på grund av den större risken för att konkurrens och handel snedvrids. En sådan ytterligare granskning innebär i allmänhet att åtgärden analyseras mer långtgående och detaljerat i enlighet med kapitel 5. Dessa åtgärder förklaras förenliga om avvägningstestet enligt kapitel 5 utmynnar i en positiv utvärdering totalt sett. I samband med denna analys kommer inga förenlighetskriterier att anses vara uppfyllda på förhand. Befrielse från och nedsättning av miljöskatter omfattas bara av den bedömning som föreskrivs i kapitel 4⁽¹⁴⁾.

(14) Stöd som beviljats i form av skattestöd enligt kapitel 3 ska detaljgranskas om tröskelvärdena i kapitel 5 överskrids.

41. Till följd av denna detaljerade bedömning kan övervakningsmyndigheten komma att godkänna stödet, förklara det oförenligt med EES-avtalet eller anta ett förenlighetsbeslut på vissa villkor.
- 1.5 *Orsaker till varför vissa åtgärder omfattas av dessa riktlinjer*
42. Övervakningsmyndigheten har identifierat ett antal åtgärder där statligt stöd på vissa villkor kan anses vara förenligt med artikel 61.3 c i EES-avtalet.
- 1.5.1 *Stöd till företag som går längre än gemenskapsnormerna eller höjer nivån på miljöskyddet i avsaknad av gemenskapsnormer*
43. Den här typen av stöd ger företag individuella incitament att nå upp till en högre nivå på miljöskyddet. I vanliga fall har ett företag inget incitament att gå längre än de obligatoriska normerna om kostnaderna överskuggar fördelarna. I sådana fall kan statligt stöd beviljas för att ge företag ett incitament att förbättra miljöskyddet. I enlighet med gemenskapssyftet att främja miljöinnovation kan en förmånligare behandling godtas för miljöinnovationsprojekt som är inriktade på att åtgärda det dubbla marknadsmisslyckande som sammanhänger med de större risker som innovation är förknippad med i förening med projektets miljöaspekt. Syftet med stöd till miljöinnovation är således att påskynda spridningen av miljöinnovation på marknaden.
- 1.5.2 *Stöd till förvärv av nya transportfordon som går längre än gemenskapsnormerna eller höjer nivån på miljöskyddet i avsaknad av gemenskapsnormer*
44. Transporterna orsakar dels en stor del av de totala utsläppen av växthusgaser (cirka 30 %), dels lokala föroreningar i form av damm, partiklar, kväveoxid och svaveloxid. Därför är det viktigt att främja rena transportsätt, både för att bekämpa den globala klimatförändringen och för att minska lokala föroreningar, särskilt i städer. I det här sammanhanget är det särskilt viktigt att främja inköp av rena transportfordon (även rena fartyg).
- 1.5.3 *Stöd för tidig anpassning till framtida gemenskapsnormer*
45. Dessa riktlinjer godkänner inte att företag ges stöd för att uppfylla gemenskapsnormer som redan gäller, eftersom sådant stöd inte skulle leda till en högre nivå på miljöskyddet. Statligt stöd kan dock garantera att nyligen antagna gemenskapsnormer som ännu inte gäller genomförs betydligt snabbare och därmed bidra till att föroreningarna minskar snabbare än om stödet inte hade beviljats. I sådana situationer kan statligt stöd därför skapa individuella incitament för företag att kompensera de negativa externa effekterna av föroreningar.
- 1.5.4 *Stöd till miljöstudier*
46. Stöd till företag för studier om investeringar med syftet att nå en miljöskyddsnivå som går längre än gemenskapsnormerna eller att höja nivån på miljöskyddet i avsaknad av gemenskapsnormer, samt för studier om energisparande och produktion av förnybar energi, avhjälper det marknadsmisslyckande som sammanhänger med asymmetrisk information. Företag underskattar ofta möjligheterna och fördelarna i samband med energisparande och förnybar energi, vilket leder till underinvestering.
- 1.5.5 *Stöd till energisparande*
47. Den här typen av stöd ska avhjälpa det marknadsmisslyckande som sammanhänger med negativa externa effekter genom att skapa individuella incitament att uppnå miljömål som är inriktade på energisparande och minskade utsläpp av växthusgaser. Statligt stöd kan vara lämpligt också när de investeringar som leder till energibesparingar inte är obligatoriska enligt tillämpliga gemenskapsnormer och när de inte är lönsamma, dvs. när kostnaden för att spara energi är högre än den privata ekonomiska fördelen. När det gäller små och medelstora företag kan det behövas ett förmånligare stöd för att beakta att dessa företag ofta underskattar fördelarna med energisparande under längre perioder, vilket leder till att de investerar för lite i energisparande åtgärder.
- 1.5.6 *Stöd till förnybara energikällor*
48. Den här typen av stöd ska avhjälpa det marknadsmisslyckande som sammanhänger med negativa externa effekter genom att skapa individuella incitament att öka de förnybara energikällornas andel av den totala energiproduktionen. Den väntas ha en viktig roll när det gäller att uppnå målen att minska utsläppen av växthusgaser. Statligt stöd kan vara berättigat om kostnaden för att producera förnybar energi är högre än kostnaden för produktion som grundar sig på mindre miljövänliga energikällor och om det inte finns någon obligatorisk gemenskapsnorm som föreskriver en viss andel energi från förnybara källor för enskilda företag. Den höga kostnaden för produktion av vissa typer av förnybar energi gör det omöjligt för företagen att ta ut konkurrenskraftiga priser på marknaden, vilket skapar hinder för förnybar energi att komma in på marknaden. På grund av den tekniska utvecklingen på området förnybar energi och en gradvis ökande internalisering av externa miljöeffekter (t.ex. till

följd av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/1/EG av den 15 januari 2008 om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar⁽¹⁵⁾, lagstiftningen om luftkvalitet och systemet för handel med utsläppsrätter), har kostnadsskillnaden minskat de senaste åren, vilket minskar behovet av stöd.

49. Dessutom ska satsningen på biobränslen⁽¹⁶⁾ främja både försörjningsstryggheten och klimatförändringspolitiken på ett hållbart sätt. Därför kan det hända att statligt stöd är ett lämpligt instrument bara för sådan användning av förnybara energikällor där miljöfördelarna och miljö hållbarheten är uppenbara. Framför allt kommer biobränslen inte att berättiga till statligt stöd om de inte uppfyller hållbarhetskriterierna i artikel 15 i förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av användningen av förnybar energi⁽¹⁷⁾. När Eftaländerna utformar sina stödsystem kan de främja användningen av biobränslen som ger ytterligare fördelar – däribland de diversifieringsfördelar som erbjuds av biobränslen som producerats från avfall, restprodukter, cellulosa och lignocellulosa – genom vederbörligt beaktande av de olika kostnaderna för att producera energi med traditionella biobränslen å ena sidan och av de biobränslen som ger extra fördelar å andra sidan.
50. När det gäller vattenkraftverk bör det noteras att de kan påverka miljön på två olika sätt. De har med säkerhet potential när det gäller låga utsläpp av växthusgaser. Därför kan de spela en viktig roll för energimixen totalt sett. Å andra sidan kan sådana anläggningar också ha en negativ effekt till exempel på vattensystem och biologisk mångfald⁽¹⁸⁾.

1.5.7 Stöd till kraftvärme och stöd till fjärrvärme

51. De här typerna av stöd ska avhjälpa det marknadsmisslyckande som sammanhänger med negativa externa effekter genom att skapa incitament att uppfylla miljömål på området energisparande. Kraftvärme är det effektivaste sättet att producera el och värme samtidigt. När el och värme produceras tillsammans går mindre energimängder till spillo i produktionen. Sedan dess har kraftvärmeproduktionens betydelse för EU:s energistrategi framhävts genom antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG om främjande av kraftvärme på grundval av efterfrågan på nyttiggjord värme på den inre marknaden för energi och om ändring av direktiv 92/42/EEG⁽¹⁹⁾. Vidare kan det även hänvisas till ett kapitel om kraftvärme i kommissionens meddelande *Handlingsplan för energieffektivitet: att förverkliga möjligheterna*⁽²⁰⁾. I detta dokument framhålls möjligheten att utnyttja spillvärme, t.ex. från industrin eller försörjningssektorn, för användbara tillämpningar exempelvis inom fjärrvärmesektorn. Dessutom kan fjärrvärme vara mer energieffektivt än individuell uppvärmning och avsevärt förbättra luftkvaliteten i städerna. Därför kan statligt stöd beviljas för att ge incitament att uppnå miljömål, förutsatt att det visas att fjärrvärme är mindre förorenande och mer energieffektivt när det gäller att producera och distribuera värmen men samtidigt dyrare än individuell uppvärmning. Om de externa miljöeffekterna successivt internaliseras i kostnaderna för annan teknik kan det väntas minska behovet av stöd genom att dessa kostnader gradvis närmar sig kostnaderna för kraftvärme och fjärrvärme, precis som i fallet med förnybar energi.

1.5.8 Stöd till avfallshantering

52. Den här typen av stöd ska ge individuella incitament att uppnå miljömål som sammanhänger med avfallshantering⁽²¹⁾. I gemenskapens sjätte miljöhandlingsprogram⁽²²⁾ anges förebyggande av avfall och avfallshantering som en av de fyra viktigaste prioriteringarna. Det primära syftet är att separera ekonomisk verksamhet från uppkomsten av avfall, så att ekonomisk tillväxt i EU inte leder till allt större mängder avfall. Mot denna bakgrund kan statligt stöd ges både till den som producerar avfallet (se avsnitt 3.1.1) och till företag som hanterar eller återvinner avfall som andra företag skapar (se avsnitt 3.1.9). De gynnsamma effekterna på miljön måste dock garanteras, principen om att förorenaren betalar får inte kringgås och marknaderna för sekundärmaterial måste fungera normalt och får inte snedvridas.

1.5.9 Stöd till sanering av förorenade områden

53. Den här typen av stöd ska skapa ett individuellt incitament för att kompensera negativa externa effekter, om det inte är möjligt att identifiera det förorenande företaget och låta detta betala kostnaderna för att reparera de miljöskador det har orsakat. I sådana fall kan statligt stöd vara motiverat om kostnaden för att sanera området är högre än den åtföljande värdestegringen.

⁽¹⁵⁾ EUT L 24, 29.1.2008, s. 8. Detta direktiv är en kodifiering av rådets direktiv 96/61/EG av den 24 september 1996, införlivat i EES-avtalet i punkt 1 f i bilaga XX.

⁽¹⁶⁾ Se lägesrapporten om biodrivmedel KOM(2006) 845 slutlig som utarbetats av Europeiska kommissionen.

⁽¹⁷⁾ KOM(2008) 19 slutlig. När Europaparlamentet och rådet har antagit detta direktiv, kommer övervakningsmyndigheten att tillämpa hållbarhetskriteriet i den slutliga texten.

⁽¹⁸⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (EGT L 327, 22.12.2000, s. 1). Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets beslut 2455/2001/EG (EGT L 331, 15.12.2001, s. 1). Särskilt artikel 4.7 fastställer kriterier för när nya modifieringar av vattenförekomster kan tillåtas. Direktiv 2000/60/EG och beslut 2455/2001/EG har införlivats i EES-avtalet i punkt 13 c a i bilaga XX.

⁽¹⁹⁾ EUT L 52, 21.2.2004, s. 50, införlivat i EES-avtalet i punkt 24 i bilaga IV.

⁽²⁰⁾ KOM(2006) 545 slutlig.

⁽²¹⁾ Avfallshantering omfattar återanvändning, återvinning och tillvaratagande av energi.

⁽²²⁾ Sjätte miljöhandlingsprogrammet har införlivats i EES-avtalet genom artikel 3.7 d i protokoll 31.

1.5.10 Stöd till omlokalisering av företag

54. Syftet med den här typen av investeringsstöd är att skapa individuella incitament att minska de negativa externa effekterna genom att omlokalisera företag som producerar mycket avfall till områden där sådana föroreningar har en mindre skadlig effekt, dvs. ger upphov till lägre externa kostnader. I överensstämmelse med försiktighetsprincipen inför dessa riktlinjer en möjlighet att ge stöd för en omlokalisering av farliga anläggningar med hög riskfaktor i enlighet med rådets direktiv 96/82/EG av den 9 december 1996 om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga olyckshändelser där farliga ämnen ingår⁽²³⁾ (Seveso II-direktivet)⁽²⁴⁾. Tidigare olyckor har visat att lokaliseringen av en anläggning som omfattas av Seveso II-direktivet har avgörande betydelse både för att förebygga olyckor och begränsa konsekvenserna för människor och miljö om en olycka inträffar. Statligt stöd kan därför vara motiverat om omlokaliseringen görs av miljöskäl. För att försäkra sig om att stöd till omlokalisering inte ges för andra ändamål, bör det krävas ett administrativt eller rättsligt beslut av en behörig myndighet eller ett avtal mellan den behöriga myndigheten och företaget om att företaget ska omlokaliseras. De stödberättigande kostnaderna måste beakta eventuella fördelar som företaget får tack vare omlokaliseringen.

1.5.11 Stöd som ingår i system för handel med utsläppsrätter

55. System för handel med utsläppsrätter kan omfatta statligt stöd på olika sätt, t.ex. när Eftaländer beviljar utsläppsrätter och tillstånd under deras marknadsvärde och detta kan tillskrivas Eftaländerna. Den här typen av stöd kan användas för att komma till rätta med negativa externa effekter genom att tillåta att marknadsbaserade styrmedel som är inriktade på miljömål införs. Om den totala mängden utsläppsrätter som en medlemsstat beviljar är mindre än företagens väntade totala behov, blir den totala effekten på miljöskyddet positiv. Om de beviljade utsläppsrätterna inte täcker de enskilda företagens totala behov, måste de antingen minska sina föroreningar (varvid de bidrar till att förbättra miljöskyddet) eller köpa fler utsläppsrätter på marknaden (och därmed betala en kompensation för sina föroreningar). För att begränsa snedvridningen av konkurrensen kan ingen övertilldelning av utsläppsrätter tillåtas, och åtgärder måste vidtas för att undvika onödiga inträdeshinder.

56. Kriterierna i punkt 55 utgör grunden för övervakningsmyndighetens bedömning av situationer som uppstår under den handelsperiod som upphör den 31 december 2012. När det gäller situationer som uppstår under handelsperioden efter det datumet kommer övervakningsmyndigheten att bedöma åtgärderna mot bakgrund av om de är både nödvändiga och proportionella.

1.5.12 Stöd i form av nedsättning av eller befrielse från miljöskatter

57. Nedsättningar av och befrielser från miljöskatter avseende vissa sektorer eller kategorier av företag kan göra det möjligt att införa högre skatter för andra företag, vilket totalt sett leder till att internaliseringen av kostnader förbättras, och till att skapa ytterligare incitament att förbättra miljöskyddet. Den här typen av stöd kan därför vara nödvändig för att indirekt komma till rätta med negativa externa effekter genom att göra det lättare att införa eller upprätthålla en relativt sträng miljöbeskattning på nationell nivå. För att stöd ska vara förenligt med den inre marknaden måste det visas att undantagen eller nedsättningarna är nödvändiga för samtliga tilltänkta kategorier av stödmottagare och att de är proportionella. Detta antas vara fallet om stödmottagarna betalar en skatt som åtminstone motsvarar den lägsta skattenivå i gemenskapen som fastställs i det direktiv som är tillämpligt, om det finns ett sådant direktiv⁽²⁵⁾. Annars beror nödvändigheten på i vilken utsträckning den nationella skatten påverkar produktionskostnaderna och på möjligheten att föra över skatten på konsumenterna och minska vinstmarginalerna. Proportionaliteten beror på i vilken utsträckning stödmottagarna ytterligare kan minska sin förbrukning eller sina utsläpp, betala en del av den nationella skatten eller ingå miljöavtal för att minska föroreningarna⁽²⁶⁾.

2. Tillämpningsområde och definitioner

2.1 Riktlinjernas tillämpningsområde

58. Dessa riktlinjer är tillämpliga på statligt stöd till miljöskydd. De ska tillämpas i enlighet med EES övriga politik i fråga om statligt stöd, och med beaktande av EES-avtalet och den lagstiftning som antagits i enlighet med det avtalet. I dessa riktlinjer hänvisas det även till lagstiftning som inte är införlivad i EES-avtalet⁽²⁷⁾.
59. Dessa riktlinjer är tillämpliga på stöd⁽²⁸⁾ för att främja miljöskydd inom alla sektorer som regleras av EES-avtalet. De är också tillämpliga på sådana sektorer som omfattas av särskilda EES-regler om statligt stöd (stålindustri, varvsindustri, bilindustri, syntetfiber, transporter och kol), om inget annat anges i dessa särskilda regler.

⁽²³⁾ EGT L 10, 14.1.1997, s. 13.

⁽²⁴⁾ Detta direktiv har införlivats i EES-avtalet i punkt 23 a i bilaga XX.

⁽²⁵⁾ Se punkt 10.

⁽²⁶⁾ Kommissionen kan omvärdera sättet att se på den här typen av stöd när direktiv 2003/96/EG ses över.

⁽²⁷⁾ Se punkt 10.

⁽²⁸⁾ Begreppet stöd som följer av artikel 61.1 i EES-avtalet samt av Eftadomstolens och EG-domstolens rättspraxis behandlas inte i dessa riktlinjer.

60. Utveckling och tillverkning av miljövänliga produkter, maskiner eller transportmedel för att kunna driva dem med mindre förbrukning av naturresurser, och åtgärder som vidtas i fabriker eller andra produktionsanläggningar i syfte att förbättra säkerhet eller hygien, omfattas inte av dessa riktlinjer.
61. Handel med jordbruksprodukter, fisk och andra marina produkter faller i stor utsträckning utanför EES-avtalets tillämpningsområde⁽²⁹⁾. Eftersom övervakningsmyndigheten inte har befogenhet att se över åtgärder rörande miljöskydd, vilka av denna anledning faller utanför ramen för EES-avtalet, omfattas inte dessa åtgärder av dessa riktlinjer.
62. Finansieringen av miljöskyddsåtgärder som avser infrastrukturer för luft-, väg- och järnvägstransporter samt för sjötransporter och transporter på inre vattenvägar, inklusive eventuella projekt av gemensamt intresse enligt Europaparlamentets och rådets beslut nr 1692/96/EG av den 23 juli 1996 om gemenskapens riktlinjer för utbyggnad av det transeuropeiska transportnätet⁽³⁰⁾ omfattas inte av dessa riktlinjer.
63. Statligt stöd till forskning, utveckling och innovation på miljöområdet regleras av övervakningsmyndighetens riktlinjer för stöd till forskning, utveckling och innovation⁽³¹⁾. Ledet när miljöinnovation sprids på marknaden (förvärv av en tillgång i form av en miljöinnovation) omfattas dock av dessa riktlinjer.
64. Stöd till utbildningsverksamhet på miljöområdet är inte av så specifik karaktär att det motiverar andra regler än de som gäller för utbildningsverksamhet i allmänhet, och därför kommer övervakningsmyndigheten att granska sådana stöd i enlighet med kommissionens förordning (EG) nr 68/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på stöd till utbildning⁽³²⁾.
65. Konsulttjänster har en viktig uppgift att fylla för att hjälpa små och medelstora företag att göra framsteg inom miljöskyddet. De kan framför allt användas till att utföra miljörevisioner eller bedöma de ekonomiska fördelarna med en miljövänlig investering för ett företag och därmed porra små och medelstora företag att göra en sådan miljöskyddsfrämjande investering. Små och medelstora företag kan få stöd för rådgivning på miljöområdet enligt kommissionens förordning (EG) nr 70/2001 av den 12 januari 2001 om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd till små och medelstora företag⁽³³⁾.
66. Dessa riktlinjer är inte tillämpliga på icke återvinningsbara kostnader enligt definitionen på sådana kostnader i riktlinjerna avseende analysmetodik för statligt stöd i samband med icke återvinningsbara kostnader (s.k. stranded costs)⁽³⁴⁾.
67. Dessutom gäller att om bestämmelserna avseende energisparande i avsnitt 3.1.5 inte är tillämpliga omfattar dessa riktlinjer inte statligt stöd till investeringar i infrastruktur för fjärrvärme, utan de ska bedömas mot bakgrund av artikel 61.3 c i EES-avtalet.
68. I vissa Eftaländer kan företag omfattas av miljöskatter och samtidigt delta i system för handel med utsläppsrätter. Övervakningsmyndigheten har inte samlat tillräckligt med erfarenhet när det gäller att bedöma förenligheten för nedsättningar av miljöskatter i sådana situationer. Därför är det för tidigt för övervakningsmyndigheten att ge allmän vägledning om detta. I stället kommer sådana fall att bedömas på grundval av artikel 61.3 c i EES-avtalet, i den mån de utgör statligt stöd i den mening som avses i artikel 61.1 i EES-avtalet.
69. En del av de sätt att stödja kraftverk som drivs med fossila bränslen eller andra industriella anläggningar som är utrustade med anläggningar för avskiljning, transport och lagring av koldioxid, eller enskilda delar av denna kedja för avskiljning och lagring av koldioxid som Eftaländerna har planerat, skulle slutligen kunna utgöra statligt stöd, men med hänsyn till bristen på erfarenhet är det för tidigt att utarbeta riktlinjer för att godkänna sådant stöd. Hänsyn måste tas till den strategiska betydelse den här tekniken har för EES när det gäller att trygga energiförsörjningen och minska utsläppen av växthusgaser. Det kan även hänvisas till gemenskapens långsiktiga mål att begränsa uppvärmningseffekten av klimatförändringarna till 2 °C över den förindustriella nivån och kommissionens uttalade stöd för byggandet av demonstrationsanläggningar i industriell skala senast 2015⁽³⁵⁾, under förutsättning att de är säkra ur miljösynpunkt och bidrar till miljöskyddet. Mot denna bakgrund kommer övervakningsmyndigheten i allmänhet att ha en positiv inställning till statligt stöd för sådana projekt. Projekt

⁽²⁹⁾ Se artikel 8.3 i EES-avtalet.

⁽³⁰⁾ EGT L 228, 9.9.1996, s. 1, införlivat i EES-avtalet i bilaga XIII.

⁽³¹⁾ Procedurregler och materiella regler inom området för statligt stöd – Riktlinjer för tillämpning och tolkning av artiklarna 61 och 62 i EES-avtalet och artikel 1 i protokoll 3 till övervakningsavtalet, antagna och utfärdade av övervakningsmyndigheten den 19 januari 1994 (offentliggjorda i EGT L 231, 3.9.1994, s. 1 och EES-supplementet nr. 32, 3.9.1994, s. 1) (nedan kallade *riktlinjerna för statligt stöd*). Den del i riktlinjerna för statligt stöd som behandlar stöd till forskning, utveckling och innovation har ännu inte offentliggjorts men finns dock tillgänglig på övervakningsmyndighetens webbplats: www.eftasurv.int

⁽³²⁾ EGT L 10, 13.1.2001, s. 20, införlivad i EES-avtalet i bilaga XV. När den nya gruppundantagsförordningen, som bl.a. omfattar utbildningsstöd, antas blir den tillämplig.

⁽³³⁾ EGT L 10, 13.1.2001, s. 33, införlivad i EES-avtalet i bilaga XV. När den nya gruppundantagsförordningen, som bl.a. omfattar stöd till små och medelstora företag, antas blir den tillämplig.

⁽³⁴⁾ EUT L 139, 25.5.2006, EES-supplementet nr 25, 25.5.2006.

⁽³⁵⁾ Se kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om geologisk lagring av koldioxid, KOM(2008) 18 slutlig.

skulle kunna bedömas mot bakgrund av artikel 61.3 c i EES-avtalet eller vara stödberättigande i egenskap av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse på de villkor som anges i artikel 61.3 b i fördraget och i punkt 147 i dessa riktlinjer.

2.2 Definitioner

70. I dessa riktlinjer gäller följande definitioner:

1. miljöskydd: åtgärder som syftar till att avhjälpa eller förebygga sådana skador på den fysiska miljön eller naturresurserna som orsakas av stödmottagarens egen verksamhet, minska risken för sådana skador eller medföra en effektivare användning av naturresurser, inklusive energisparåtgärder och användningen av förnybara energikällor ⁽³⁶⁾.
2. energisparåtgärder: åtgärder som gör det möjligt för företag att minska den mängd energi som de använder särskilt i sin produktionscykel.
3. gemenskapsnorm:
 - i) en obligatorisk gemenskapsnorm som anger den nivå som enskilda företag ska uppnå i miljöhanseende ⁽³⁷⁾, eller
 - ii) skyldigheten enligt direktiv 2008/1/EG ⁽³⁸⁾ att använda bästa tillgängliga teknik enligt den senaste relevanta information kommissionen har offentliggjort i enlighet med artikel 17.2 i det direktivet.
4. miljöinnovation: alla former av innovationsverksamhet som leder eller syftar till att avsevärt förbättra miljöskyddet. Miljöinnovation omfattar nya produktionsprocesser, nya produkter eller tjänster och nya lednings- och affärsmetoder, som om de används eller genomförs sannolikt förebygger eller avsevärt minskar miljöriskerna, föroreningarna och andra negativa effekter av resursutnyttjandet, genom hela livscykeln för närliggande verksamheter.

Följande betraktas inte som innovation:

- i) Mindre förändringar eller förbättringar.
 - ii) Förbättrade produktions- eller tjänstemöjligheter genom att tillverknings- eller logistiksystem införs som i hög grad liknar dem som redan används.
 - iii) Förändringar av affärsmetoder, arbetsplatsorganisation eller yttre förbindelser som utgår från organisationsmetoder som redan används inom företaget.
 - iv) Ändrad ledningsstrategi.
 - v) Sammanslagningar och förvärv.
 - vi) Upphörande med en process.
 - vii) Allmänt utbyte eller utvidgning av kapitalet.
 - viii) Förändringar som uteslutande beror på ändrade faktorpriser, anpassning, regelbundna säsonganpassningar eller andra cykliska anpassningar.
 - ix) Handel med nya eller väsentligt förbättrade produkter.
5. förnybara energikällor: följande förnybara icke-fossila energikällor: vindkraft, solenergi, jordvärme, våg- och tidvattenenergi, vattenkraftsanläggningar, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsanläggningar och biogaser.
 6. biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter från jordbruk (bland annat material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung), skogsbruk och därmed förknippad industri, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall.
 7. biobränslen: flytande eller gasformiga bränslen som framställs av biomassa och som används för transportändamål.
 8. hållbara biobränslen: biobränslen som uppfyller hållbarhetskriterierna i artikel 15 i förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om främjande av el från förnybara energikällor ⁽³⁹⁾.
 9. energi från förnybara energikällor: energi som produceras vid anläggningar som endast använder förnybara energikällor samt andelen energi (uttryckt i värmevärde) som producerats från förnybara energikällor i hybridanläggningar som också använder konventionella energikällor. Detta omfattar förnybar el som används för att fylla lagringssystemen, men inte el som produceras som ett resultat av lagringssystemen.

⁽³⁶⁾ Se särskilt sjätte miljöhandlingsprogrammet, införlivat i EES-avtalet genom artikel 3.7 d i protokoll 31.

⁽³⁷⁾ Normer eller mål som fastställts på gemenskapsnivå och som är bindande på nationell nivå men inte för enskilda företag anses därför inte vara gemenskapsnormer. När gemenskapsnormer införlivas i EES-avtalet blir de EES-normer.

⁽³⁸⁾ Detta direktiv är en kodifiering av rådets direktiv 96/61/EG av den 24 september 1996, införlivat i EES-avtalet i punkt 1 f i bilaga XX.

⁽³⁹⁾ KOM(2008) 19 slutlig. När Europaparlamentet och rådet har antagit detta direktiv, kommer hållbarhetskriteriet i den slutliga texten att tillämpas.

10. kraftvärme: samtidig framställning i en och samma process av värmeenergi och elenergi och/eller mekanisk energi.
11. högeffektiv kraftvärme: kraftvärme som uppfyller kriterierna i bilaga III till direktiv 2004/8/EG och som uppnår de harmoniserade referensvärdena för effektivitet enligt kommissionens beslut 2007/74/EG av den 21 december 2006 om fastställande av harmoniserade referensvärden för effektivitet vid separat produktion av el och värme genom tillämpning av Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/8/EG⁽⁴⁰⁾.
12. fjärrvärme: leverans av värme, antingen i form av ånga eller varmt vatten, från en central produktionskälla via ett transmissions- och distributionssystem till flera byggnader för uppvärmning.
13. energieffektiv fjärrvärme: fjärrvärme som när det gäller värmeproduktion antingen uppfyller kriterierna för högeffektiv kraftvärme eller, i fråga om hetvattenpannor, uppfyller referensvärdena för separat värmeproduktion i beslut 2007/74/EG.
14. miljöskatt: en skatt vars specifika beskattningsunderlag har tydliga negativa effekter på miljön, eller vars syfte därför är att vissa verksamheter, varor eller tjänster ska beskattas så att miljökostnaderna ingår i priset eller att producenter och konsumenter styrs mot miljövänligare verksamheter.
15. gemenskapens lägsta skattenivå: den lägsta skattenivå som anges i gemenskapslagstiftningen. När det gäller energiprodukter och elektricitet avses med gemenskapens lägsta skattenivå den lägsta skattenivå som anges i bilaga I till rådets direktiv 2003/96/EG av den 27 oktober 2003 om en omstrukturering av gemenskapsramen för beskattning av energiprodukter och elektricitet⁽⁴¹⁾.
16. små och medelstora företag, små företag och medelstora företag: företag enligt förordning (EG) nr 70/2001, eller en annan förordning som ersätter den förordningen⁽⁴²⁾.
17. stora företag: företag som inte omfattas av definitionen på små och medelstora företag.
18. stöd: varje åtgärd som uppfyller samtliga kriterier som anges i artikel 61 i EES-avtalet.
19. stödnivå: stödbeloppet brutto uttryckt i procent av de stödberättigande kostnaderna. Alla siffror som används ska avse bruttobelopp, dvs. belopp före eventuella avdrag för skatt eller andra avgifter. Om stöd beviljas i någon annan form än som bidrag, ska stödbeloppet vara lika med stödets bidragsekvivalent. Stöd som betalas ut i flera omgångar ska beräknas till sitt värde vid tidpunkten för beviljandet. Den ränta som ska användas för omräkning och för att räkna ut stödbeloppet i ett mjukt lån ska vara den gällande referensräntan vid den tidpunkt då lånet beviljades. Stödnivån ska beräknas per stödmottagare.
20. driftsfördelar: för beräkning av stödberättigande kostnader, särskilt kostnadsbesparingar eller ytterligare kompletterande produktion som direkt sammanhänger med den extra investeringen i miljöskyddssyfte och i tillämpliga fall fördelar som uppkommer genom andra stödåtgärder oavsett om de utgör statligt stöd eller inte (driftstöd som beviljas för samma stödberättigande kostnader, inmatningspriser eller andra stödåtgärder). Däremot kommer inkomster från företagets försäljning av utsläppsrätter som utfärdats inom ramen för EU:s system för handel med utsläppsrätter inte att anses utgöra driftsfördelar.
21. driftskostnader: för beräkning av stödberättigande kostnader, särskilt extra produktionskostnader som blir följden av den extra investeringen i miljöskyddssyfte.
22. materiella anläggningstillgångar: för beräkning av stödberättigande kostnader, investeringar i tomtmark som är absolut nödvändiga för att uppfylla miljökrav, investeringar i byggnader, anläggningar och utrustning, om syftet är att minska eller ta bort föroreningar och olägenheter, och investeringar för att anpassa produktionsmetoder för att skydda miljön.
23. immateriella tillgångar: medel för beräkning av stödberättigande kostnader, utgifter för tekniköverföring genom förvärv av tillverkningslicenser eller patenterad och icke patenterad know-how, om följande villkor är uppfyllda:
 - i) De berörda immateriella tillgångarna ska betraktas som avskrivningsbara tillgångar.
 - ii) De ska ha förvärvats på marknadsvillkor från företag där köparen inte har några direkta eller indirekta kontrollbefogenheter.
 - iii) De ska tas upp som tillgångar i företagets balansräkning och finnas kvar och utnyttjas av det stödmottagande företaget under minst fem år fr.o.m. det att stödet beviljats, om inte dessa immateriella tillgångar representerar en teknik som är klart föråldrad. Vid en vidareförsäljning under denna femårsperiod måste inkomsterna från försäljningen dras av från de stödberättigande kostnaderna och i förekommande fall leda till att stödbeloppet återbetalas helt eller delvis.

⁽⁴⁰⁾ EUT L 32, 6.2.2007, s. 183, införlivat i EES-avtalet i punkt 24 i bilaga IV.

⁽⁴¹⁾ EUT L 283, 31.10.2003, s. 51.

⁽⁴²⁾ Denna förordning har införlivats i EES-avtalet i bilaga XV.

24. internalisering av kostnader: principen om att de förorenande företagen ska ta med samtliga kostnader för miljöskydd i sina produktionskostnader.
25. principen om att förorenaren betalar: kostnaderna för att åtgärda föroreningar ska betalas av den som orsakat dem, om inte den person som ansvarar för föroreningen inte kan identifieras eller inte kan ställas till svars enligt gemenskapslagstiftning eller nationell lagstiftning eller inte kan fås att betala kostnaderna för saneringen. Med föroreningar avses i det här sammanhanget den skada som förorenaren orsakar genom att direkt eller indirekt skada miljön, eller genom att skapa förhållanden som leder till en sådan skada⁽⁴³⁾ på den fysiska miljön eller på naturresurser.
26. förorenare: den som direkt eller indirekt skadar miljön eller skapar förhållanden som leder till att den försämrats⁽⁴⁴⁾.
27. förorenat område: ett område där förekomst av farliga ämnen orsakad av mänsklig verksamhet är belagd och där denna förekomst är så stor att den utgör en betydande risk för människors hälsa eller för miljön med beaktande av pågående och godkänd framtida användning av marken.

3. Stöds förenlighet enligt artikel 61.3 i EES-avtalet

3.1 Förenlighet med artikel 61.3 c i EES-avtalet

71. Statligt stöd till miljöskydd är förenligt med EES-avtalet enligt innebörden i artikel 61.3 c i EES-avtalet, om det mot bakgrund av avvägningstestet leder till ökad verksamhet inom miljöskydd och inte påverkar handelsvillkoren på ett sätt som strider mot det gemensamma intresset. I detta sammanhang är det viktigt att stödordningar har en rimlig varaktighet, utan att det påverkar möjligheten för ett Eftaland att anmäla en åtgärd på nytt när den tidsfrist som fastställts i övervakningsmyndighetens beslut har löpt ut. Eftaländerna får stödja anmälningar av stödåtgärder genom noggranna utvärderingar av tidigare liknande stödåtgärder som visar stödets stimulanseffekt.
72. De åtgärder som beskrivs i punkterna 73–146 kan konstateras vara förenliga med EES-avtalet enligt artikel 61.3 c i det avtalet.
- 3.1.1 Stöd till företag som går längre än gemenskapsnormerna eller höjer nivån på miljöskyddet där det saknas gemenskapsnormer⁽⁴⁵⁾
73. Investeringsstöd som gör det möjligt för företag att gå längre än gemenskapsnormerna för miljöskydd eller att förbättra miljöskyddet även i avsaknad av gemenskapsnormer anses förenligt med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61 c i EES-avtalet, om villkoren i punkterna 74–84 och avsnitt 3.2 är uppfyllda.
74. Den stödbeviljade investeringen ska uppfylla ett av följande två villkor:
 - a) Investeringen gör det möjligt för stödmottagaren att höja nivån på det miljöskydd som är resultatet av dess verksamhet genom att gå längre än vad som krävs i de tillämpliga gemenskapsnormerna, oberoende av om det finns obligatoriska nationella normer som är strängare än gemenskapsnormerna eller inte.
 - b) Investeringen gör det möjligt för stödmottagaren att höja nivån på det miljöskydd som är resultatet av dess verksamhet, även i avsaknad av gemenskapsnormer.
75. Stöd får inte beviljas om förbättringarna endast innebär att företagen rättar sig efter gemenskapsnormer som redan antagits och ännu inte trätt i kraft⁽⁴⁶⁾.

Stödnivå

76. Stödnivån får inte överstiga 50 % av den stödberättigande kostnaden enligt definitionen i punkterna 80–84.
77. Om investeringsstödet beviljas genom ett verklig konkurrensutsatt anbuds förfarande utifrån klara, öppna och icke-diskriminerande kriterier – som faktiskt garanterar att stödet är begränsat till vad som är absolut nödvändigt för att nå miljömålet – får stödnivån uppgå till 100 % av de stödberättigande investeringskostnaderna enligt definitionen i punkterna 80–84. Ett sådant anbuds förfarande måste vara icke-diskriminerande och ge tillräckligt många företag möjlighet att delta. Dessutom måste budgeten i samband med anbuds förfarandet vara strikt begränsad i det avseendet att alla deltagare inte kan få stöd. Slutligen måste stödet beviljas på grundval av anbudsgivarens ursprungliga anbud, dvs. utan hänsyn till senare förhandlingar.

⁽⁴³⁾ Rådets rekommendation av den 3 mars 1975 om beräkning av kostnader och om offentliga myndigheters intervention i miljöfrågor (EGT L 194, 25.7.1975, s. 1), införlivad i EES-avtalet i punkt 33 i bilaga X.

⁽⁴⁴⁾ Se fotnot 43.

⁽⁴⁵⁾ Hänvisning till punkt 10.

⁽⁴⁶⁾ Stöd för tidig anpassning till framtida normer och för anskaffning av nya transportfordon är dock möjligt på de villkor som anges i avsnitten 3.1.3 och 3.1.2.

78. Om investeringen avser förvärv av en tillgång i form av en miljöinnovation eller lanseringen av ett miljöinnovationsprojekt får stödnivån höjas med 10 procentenheter, under förutsättning att följande villkor är uppfyllda:
- Tillgången eller projektet på miljöinnovationsområdet måste vara någonting nytt eller en väsentlig förbättring jämfört med den senaste utvecklingen inom branschen i EES. Eftaländerna kan visa att det är fråga om en nyhet, t.ex. med hjälp av en exakt beskrivning av innovationen och av marknadsvillkoren för att lansera eller sprida den, där den jämförs med den senaste process- eller organisationsteknik som i allmänhet används av andra företag inom samma bransch.
 - De förväntade miljövinster ska vara betydligt större än den förbättring som den allmänna tekniska utvecklingen i jämförbara verksamheter ger upphov till⁽⁴⁷⁾.
 - Tillgångarnas eller projektens innovativa karaktär innebär en uppenbar risk i tekniskt, marknadsmässigt eller ekonomiskt hänseende som är större än den risk som vanligen förknippas med jämförbara tillgångar eller projekt som inte är innovativa. Eftalandet ska kunna påvisa denna risk t.ex. med hjälp av följande faktorer: kostnaderna i förhållande till företagets omsättning, den tid som krävs för utvecklingen, väntade fördelar med miljöinnovationen jämfört med kostnaderna, sannolikheten för ett misslyckande.
79. När investeringsstödet till företag som går längre än gemenskapsnormerna eller höjer nivån på miljöskyddet där det inte finns några sådana gemenskapsnormer går till små och medelstora företag, får den högsta stödnivån ökas med 10 procentenheter för medelstora företag och 20 procentenheter för små företag enligt följande tabell.

	Stödnivå för stöd till företag som går längre än gemenskapsnormerna eller höjer nivån på miljöskyddet i avsaknad av gemenskapsnormer utom för miljöinnovation	Stödnivå för stöd till företag som går längre än gemenskapsnormerna eller höjer nivån på miljöskyddet i avsaknad av gemenskapsnormer i fråga om miljöinnovation
Små företag	70 %	80 %
Medelstora företag	60 %	70 %
Stora företag	50 %	60 %

Beräkning av stödberättigande kostnader – metod

80. Stödberättigande kostnader måste vara begränsade till de extra investeringskostnader som är nödvändiga för att nå upp till en högre miljöskyddsnivå än vad gemenskapsnormerna kräver och de beräknas i två steg. För det första fastställs kostnaden för den investering som direkt sammanhänger med miljöskydd genom att den jämförs med den kontrafaktiska situationen. För det andra dras driftsfördelarna av medan driftskostnaderna läggs till.
81. Fastställande av den del av investeringen som direkt sammanhänger med miljöskydd:
- Om kostnaden för att investera i miljöskydd lätt kan urskiljas ur den totala investeringskostnaden, är det precis den här miljöskyddsrelaterade kostnaden som utgör de stödberättigande kostnaderna⁽⁴⁸⁾.
 - I övriga fall måste de extra investeringskostnaderna fastställas genom att investeringen jämförs med den kontrafaktiska situationen i avsaknad av statligt stöd. Den korrekta kontrafaktiska situationen är kostnaden för en tekniskt jämförbar investering som ger en lägre grad av miljöskydd (som motsvarar obligatoriska gemenskapsnormer om sådana finns) och som troligen skulle genomföras även utan stöd (referensinvestering). Med en tekniskt jämförbar investering avses en investering med samma produktionskapacitet och övriga tekniska egenskaper (utom de som direkt sammanhänger med den extra investeringen i miljöskyddssyfte). Dessutom måste en sådan referensinvestering ur affärssynpunkt vara ett trovärdigt alternativ till den investering som bedöms.
82. Fastställande av driftsfördelar/driftskostnader: Stödberättigande kostnader ska, om inte något annat anges i detta kapitel, beräknas med avdrag för eventuella driftsfördelar och driftskostnader som sammanhänger med den extra investeringen i miljöskyddssyfte och som uppkommit under de fem första åren av investeringens varaktighet. Det betyder att sådana driftsfördelar måste dras av och att sådana driftskostnader måste läggas till de extra investeringskostnaderna.
83. Den stödberättigande investeringen kan bestå av en investering i materiella tillgångar eller i immateriella tillgångar.

⁽⁴⁷⁾ Om kvantitativa parametrar vid bedömningen av punkt 78 b kan användas för att jämföra miljöinnovativ verksamhet med normal verksamhet som inte är innovativ, avses med 'betydligt större' att den marginella förbättring som kan förväntas av miljöinnovativ verksamhet i form av minskade miljörisker eller föroreningar eller förbättrad energi- eller resurseffektivitet ska vara minst dubbelt så stor som den marginella förbättring som kan förväntas till följd av den allmänna utvecklingen av jämförbar verksamhet som inte är innovativ.

Om det föreslagna tillvägagångssättet inte lämpar sig i ett visst fall, eller om ingen kvantitativ jämförelse är möjlig, ska ansökan om statligt stöd innehålla en detaljerad beskrivning av den metod som används för att bedöma detta kriterium, för att garantera ett tillvägagångssätt som kan jämföras med den föreslagna metoden.

⁽⁴⁸⁾ Detta skulle kunna vara fallet t.ex. om en befintlig produktionsprocess uppdateras och om det klart kan fastställas vilka delar som förbättrar miljöresultatet.

84. När det gäller investeringar som har till syfte att nå upp till en miljöskyddsnivå som går längre än gemenskapsnormerna ska den kontrafaktiska situationen väljas på följande sätt:
- Om ett företag anpassar sig till nationella normer som antagits i avsaknad av gemenskapsnormer ska som stödberättigande kostnader betraktas de extra investeringskostnader som behövs för att företaget ska uppnå den miljöskyddsnivå som krävs enligt de nationella normerna.
 - Om ett företag anpassar sig till, eller går längre än, nationella normer som är strängare än de relevanta gemenskapsnormerna eller går längre än dessa, ska de stödberättigande kostnaderna omfatta de extra investeringskostnader som behövs för att uppnå en miljöskyddsnivå som är högre än gemenskapsnormerna. Kostnaden för de investeringar som krävs för att uppnå den miljöskyddsnivå som krävs enligt gemenskapsnormerna är inte stödberättigande.
 - Om normer saknas räknas som stödberättigande kostnader de investeringskostnader som är nödvändiga för att uppnå en miljöskyddsnivå som är högre än vad företaget eller företagen i fråga skulle uppnå utan miljöstöd.
- 3.1.2 Stöd till förvärv av nya transportfordon som går längre än gemenskapsnormerna eller höjer nivån på miljöskyddet i avsaknad av gemenskapsnormer
85. De allmänna bestämmelserna i punkterna 73–84 är tillämpliga på stöd till företag som går längre än gemenskapsnormerna eller förbättrar miljöskyddet inom transportsektorn, i fall där det inte finns några gemenskapsnormer. Med avvikelse från punkt 75 är stöd till anskaffning av nya transportfordon för väg-, järnvägs- och sjötransporter samt transporter på inre vattenvägar som uppfyller antagna gemenskapsnormer tillåtet, om anskaffningen sker innan normerna träder i kraft och om de nya obligatoriska gemenskapsnormerna inte kommer att gälla retroaktivt för redan köpta fordon efter det att normerna har trätt i kraft.
86. När det gäller eftermontering i miljöskyddssyfte inom transportsektorn är de stödberättigande kostnaderna de totala berörda nettokostnaderna enligt den metod för beräkning av stödberättigande kostnader som anges i punkterna 80–84, om de befintliga transportmedlen uppgaderas så att de uppfyller miljönormer som ännu inte gällde när de togs i bruk eller om de inte omfattas av några miljönormer.
- 3.1.3 Stöd för tidig anpassning till framtida gemenskapsnormer
87. Stöd för att uppfylla nya gemenskapsnormer som höjer nivån på miljöskyddet och som ännu inte trätt i kraft kommer att anses vara förenliga med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61.3 c i EES-avtalet om gemenskapsnormerna har antagits, förutsatt att investeringen genomförs och fullbordas minst ett år innan normen träder i kraft.

Stödnivå

88. De högsta tillåtna stödnivåerna är 25 % för små företag, 20 % för medelstora företag och 15 % för stora företag, om investeringen genomförs och slutförs mer än tre år innan tidsfristen för införlivande löper ut eller innan dagen för ikraftträdande. Stödnivån är 20 % för små företag, 15 % för medelstora företag och 10 % för stora företag om finansieringen genomförs och slutförs mellan ett och tre år innan tidsfristen för införlivande löper ut eller före dagen för ikraftträdande.

	Stödnivån vid stöd för tidig anpassning till gemenskapsnormer, om investeringen genomförs och slutförs	
	mer än tre år innan normen träder i kraft	mellan ett och tre år innan normen träder i kraft
Små företag	25 %	20 %
Medelstora företag	20 %	15 %
Stora företag	15 %	10 %

Stödberättigande kostnader

89. De stödberättigande kostnaderna måste begränsas till de extra investeringskostnader som krävs för att uppnå den miljöskyddsnivå som gemenskapsnormerna kräver jämfört med den miljöskyddsnivå som krävdes innan normerna trädde i kraft.

90. Stödberättigande kostnader ska beräknas med avdrag för eventuella driftsfördelar och driftskostnader som sammanhänger med den extra investeringen och som uppkommit under de fem första åren av investeringens varaktighet i enlighet med punkterna 81, 82 och 83.

3.1.4 Stöd till miljöstudier

91. Stöd till företag för studier som är direkt kopplade till investeringar för att uppfylla normer enligt villkoren i avsnitt 3.1.1, för att uppnå energisparande enligt villkoren i avsnitt 3.1.5 och för att producera energi från förnybara energikällor enligt villkoren i avsnitt 3.1.6 kommer att anses vara förenliga med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61.3 c i EES-avtalet om villkoren i detta kapitel uppfylls. Detta kommer att gälla även fall där den investering som är föremål för granskning inte genomförs på grund av resultaten av en preliminär studie.

92. Stödnivån får inte överstiga 50 % av kostnaderna för studien.

93. Om studien genomförs åt ett litet eller medelstort företag får stödnivån höjas med 10 procentenheter för medelstora företag och med 20 procentenheter för små företag enligt följande tabell:

	Miljöstudier
Små företag	70 %
Medelstora företag	60 %
Stora företag	50 %

3.1.5 Stöd till energisparande

94. Investerings- eller driftstöd som gör det möjligt för företag att uppnå energibesparingar kommer att anses vara förenliga med EES-avtalet enligt artikel 61.3 c i EES-avtalet, om följande villkor är uppfyllda:

3.1.5.1 Investeringsstöd

Stödnivå

95. Stödnivån får inte överstiga 60 % av de stödberättigande investeringskostnaderna.
96. När investeringsstöd för energisparande ges till små och medelstora företag får den högsta stödnivån ökas med 10 procentenheter för medelstora företag och 20 procentenheter för små företag enligt följande tabell.

	Stödnivå för energisparande
Små företag	80 %
Medelstora företag	70 %
Stora företag	60 %

97. Om investeringsstödet beviljas genom ett verklig konkurrensutsatt anbudsförfarande utifrån klara, öppna och icke-diskriminerande kriterier – som faktiskt garanterar att stödet är begränsat till vad som är absolut nödvändigt för att få maximalt energisparande – får stödnivån uppgå till 100 % av de stödberättigande investeringskostnaderna enligt definitionen i punkt 98. Ett sådant anbudsförfarande måste vara icke-diskriminerande och måste förutsätta att tillräckligt många företag deltar. Dessutom måste budgeten i samband med anbudsförfarandet vara strikt begränsad i det avseendet att alla deltagare inte kan få stöd. Slutligen måste stödet beviljas på grundval av anbudsgivarens ursprungliga anbud, dvs. utan hänsyn till senare förhandlingar.

Stödberättigande kostnader

98. De stödberättigande kostnaderna måste begränsas till de extra investeringskostnader som är nödvändiga för att uppnå energibesparingar utöver den nivå som gemenskapsnormerna kräver.

Beräkningen av extra kostnader måste följa följande regler:

- a) Den del av investeringen som direkt sammanhänger med energisparande måste fastställas enligt reglerna i punkterna 81 och 83 i dessa riktlinjer.
- b) Ett energisparande som går längre än gemenskapsnormerna måste fastställas enligt reglerna i punkt 84 i dessa riktlinjer.

- c) Fastställande av driftsfördelar/driftskostnader: stödberättigande kostnader ska beräknas med avdrag för eventuella driftsfördelar och driftskostnader som sammanhänger med den extra investeringen för energisparande och som uppkommit under de tre första åren av investeringens varaktighet när det gäller små och medelstora företag, under de fyra första åren när det gäller stora företag som inte ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter för koldioxid och under de fem första åren när det gäller stora företag som ingår i EU:s system för handel med utsläppsrätter för koldioxid. För stora företag kan denna period minskas till de första tre åren av investeringens varaktighet, om det kan visas att avskrivningstiden för investeringen inte är längre än tre år.

3.1.5.2 Driftstöd

99. Driftstöd för energisparande bör bara beviljas om följande villkor uppfylls:

a) Stödet är begränsat till att kompensera för extra produktionskostnader (netto) som investeringen ger upphov till, med beaktande av de fördelar energisparande ger upphov till⁽⁴⁹⁾. När driftstödsbeloppet fastställs måste eventuellt investeringsstöd som företaget har fått för den nya anläggningen dras av från produktionskostnaderna.

b) Stödets varaktighet är begränsad till fem år.

100. När det gäller stöd som gradvis minskas får stödnivån inte överstiga 100 % av merkostnaderna under det första året, och det ska ha minskat linjärt till noll vid utgången av det femte året. I fråga om stöd som inte minskar gradvis får stödnivån inte överstiga 50 % av extrakostnaderna.

3.1.6 Stöd till förnybara energikällor

101. Miljöinvesteringar eller driftstöd för att främja energi från förnybara energikällor kommer att anses vara förenliga med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61.3 c i EES-avtalet, om villkoren i punkterna 102–111 är uppfyllda. Statligt stöd kan vara berättigat om det inte finns obligatoriska gemenskapsnormer som gäller andelen energi från förnybara energikällor för enskilda företag. Stöd till investerings- eller driftstöd för produktion av biobränslen bör tillåtas endast när det gäller hållbara biobränslen.

3.1.6.1 Investeringsstöd

Stödnivå

102. Stödnivån får inte överstiga 60 % av de stödberättigande investeringskostnaderna.
103. När investeringsstöd för förnybara energikällor ges till små och medelstora företag får den högsta stödnivån ökas med 10 procentenheter för medelstora företag och 20 procentenheter för små företag enligt följande tabell:

	Stödnivå för förnybara energikällor
Små företag	80 %
Medelstora företag	70 %
Stora företag	60 %

104. Om investeringsstödet beviljas genom ett verkligen konkurrensutsatt anbudsförfarande utifrån klara, öppna och icke-diskriminerande kriterier – som faktiskt garanterar att stödet är begränsat till vad som är absolut nödvändigt för att producera största möjliga mängd förnybar energi – får stödnivån uppgå till 100 % av de stödberättigande investeringskostnaderna enligt definitionen i punkterna 105 och 106. Ett sådant anbudsförfarande måste vara icke-diskriminerande och måste förutsätta att tillräckligt många företag deltar. Dessutom måste budgeten i samband med anbudsförandet vara strikt begränsad i det avseendet att alla deltagare inte kan få stöd. Slutligen måste stödet beviljas på grundval av anbudsgivarens ursprungliga anbud, dvs. utan hänsyn till senare förhandlingar.

Stödberättigande kostnader

105. När det gäller förnybar energi ska de stödberättigande kostnaderna begränsas till de extra investeringskostnader som ska betalas av stödmottagaren jämfört med ett konventionellt kraftverk eller ett konventionellt uppvärmningssystem med samma kapacitet när det gäller faktisk energiproduktion.
106. Stödberättigande kostnader ska beräknas med avdrag för eventuella driftsfördelar och driftskostnader som sammanhänger med den extra investeringen för förnybara energikällor och som uppkommit under de fem första åren av investeringens varaktighet i enlighet med punkterna 81, 82 och 83.

⁽⁴⁹⁾ Med begreppet produktionskostnader avses nettot minus allt stöd, men inklusive en normal vinst.

3.1.6.2 Driftstöd

107. Driftstöd för produktion av förnybar energi kan vara berättigat för att täcka skillnaden mellan kostnaden för att producera energi från förnybara energikällor och marknadspriset på den berörda energiformen. Detta är tillämpligt på produktion av förnybar energi där syftet är att senare sälja den på marknaden eller att tillgodose företagets eget energibehov.
108. Eftaländerna har följande möjligheter att bevilja stöd för förnybar energi:
109. Alternativ 1
- a) Eftaländerna får bevilja driftstöd för att kompensera för skillnaden mellan kostnaden för att producera energi från förnybara energikällor, inklusive avskrivningen av extra investeringar i miljöskydd, och marknadspriset på den berörda energiformen. Driftstöd får därefter beviljas till dess att anläggningen har avskrivits fullständigt enligt normala redovisningsregler. För den energi som anläggningen producerar därutöver kan inget stöd ges. Stödet kan dock också täcka en normal kapitalavkastning.
 - b) Om stöd ges enligt punkt a måste eventuellt investeringsstöd som företaget i fråga har fått för den nya anläggningen dras av från produktionskostnaderna när driftstödsbeloppet fastställs. När ett Eftaland anmäler en stödordning till övervakningsmyndigheten måste den ange de exakta villkoren för stödet, särskilt hur stödet kommer att beräknas.
 - c) Till skillnad från de flesta andra förnybara energikällor kräver biomassa relativt sett mindre investeringskostnader, men driftskostnaderna är högre. Därför kan övervakningsmyndigheten komma att godta driftstöd för produktion av förnybar energi från biomassa även om det överstiger investeringskostnaderna, om Eftaländerna kan visa att företagens totala kostnader efter avskrivning av anläggningen fortfarande är högre än marknadspriserna på energin.
110. Alternativ 2
- a) Eftaländerna kan också bevilja stöd för förnybara energikällor genom att utnyttja marknadsmekanismer, exempelvis gröna certifikat eller anbudsförfaranden. Tack vare dessa marknadsmekanismer kan alla producenter av förnybar energi dra indirekt nytta av en garanterad efterfrågan på den energi de producerar, till ett högre pris än marknadspriset på konventionell energi. Priset på gröna certifikat är inte fastställt på förhand, utan är ett resultat av förhållandet mellan utbud och efterfrågan.
 - b) När marknadsmekanismerna utgör statligt stöd kan övervakningsmyndigheten godkänna dem, om Eftaländerna kan visa att stödet är nödvändigt för att säkerställa att användningen av de berörda förnybara energikällorna är lönsam, att det inte totalt sett leder till överkompensation och att det inte avhåller producenter som utnyttjar förnybar energi från att förbättra sin konkurrenskraft. Övervakningsmyndigheten kommer att godkänna sådana stödsystem för en tioårsperiod.
111. Alternativ 3
- Dessutom får Eftaländerna ge driftstöd i enlighet med bestämmelserna i punkt 100.

3.1.7 Stöd till kraftvärme

112. Stöd till miljöinvesteringar eller driftstöd för kraftvärme kommer att anses förenligt med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61.3 c i det avtalet, under förutsättning att kraftvärmepannan motsvarar definitionen på högeffektiv kraftvärme i punkt 70(11), och under förutsättning att för investeringsstöd
- a) en ny kraftvärmepanna totalt sett leder till primärenergibesparingar jämfört med separat produktion enligt definitionen i direktiv 2004/8/EG⁽⁵⁰⁾ och beslut 2007/74/EG,
 - b) en förbättring av en befintlig kraftvärmepanna eller ombyggnad av en befintlig elproduktionsenhet till en kraftvärmepanna leder till primärenergibesparingar jämfört med utgångsläget.
113. När det gäller driftstöd måste en befintlig kraftvärmepanna uppfylla både definitionen på högeffektiv kraftvärme i punkt 70.11 och kravet att den totalt sett leder till primärenergibesparingar jämfört med separat produktion enligt definitionen i direktiv 2004/8/EG⁽⁵¹⁾ och beslut 2007/74/EG.

3.1.7.1 Investeringsstöd

Stödnivå

114. Stödnivån får inte överstiga 60 % av de stödberättigande investeringskostnaderna.
115. När investeringsstöd för kraftvärmeproduktion ska ges till små och medelstora företag får den högsta stödnivån ökas med 10 procentenheter för medelstora företag och 20 procentenheter för små företag enligt följande tabell:

⁽⁵⁰⁾ Detta direktiv har införlivats i EES-avtalet i punkt 24 i bilaga IV.

⁽⁵¹⁾ Se fotnot 50.

	Stödnivå för högeffektiv kraftvärmeproduktion
Små företag	80 %
Medelstora företag	70 %
Stora företag	60 %

116. Om investeringsstödet beviljas genom ett verklig konkurrensutsatt anbudsförfarande utifrån klara, öppna och icke-diskriminerande kriterier – som faktiskt garanterar att stödet är begränsat till vad som är absolut nödvändigt för att få maximalt energisparande – får stödnivån uppgå till 100 % av de stödberättigande investeringskostnaderna enligt definitionen i punkterna 117 och 118. Ett sådant anbudsförfarande måste vara icke-diskriminerande och måste förutsätta att tillräckligt många företag deltar. Dessutom måste budgeten i samband med anbudsförfarandet vara strikt begränsad i det avseendet att alla deltagare inte kan få stöd. Slutligen måste stödet beviljas på grundval av anbudsgivarens ursprungliga anbud, dvs. utan hänsyn till senare förhandlingar.

Stödberättigande kostnader

117. De stödberättigande kostnaderna måste begränsas till de extra investeringskostnader som krävs för att bygga ett högeffektivt kraftvärmeverk jämfört med referensinvesteringen.
118. Stödberättigande kostnader ska beräknas med avdrag för eventuella driftsfördelar och driftskostnader som sammanhänger med den extra investeringen och som uppkommit under de fem första åren av investeringens varaktighet i enlighet med punkterna 81–83.

3.1.7.2 Driftstöd

119. Driftstöd för högeffektiv kraftvärmeproduktion kan beviljas i enlighet med bestämmelserna om driftstöd för förnybar energi i avsnitt 3.1.6.2:
- Till företag som säkerställer samhällsomfattande distribution av kraftvärme då produktionskostnaderna för värme och el ligger över marknadspriset. Beslutet om stödets nödvändighet fattas med hänsyn till de kostnader och intäkter som produktionen och försäljningen av värmen och elektriciteten ger upphov till.
 - För industriell användning av kraftvärmeproduktion, om det kan visas att kostnaden för att producera en energienhet med denna teknik är högre än marknadspriset för en konventionell energienhet. Produktionskostnaden får omfatta anläggningens normala avkastning, men företagets eventuella vinst av värmeproduktionen ska dras av från produktionskostnaderna.

3.1.8 Stöd till energieffektiv fjärrvärme

120. Stöd till miljöinvesteringar i energieffektiva fjärrvärmeanläggningar⁽⁵²⁾ kommer att anses förenligt med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61.3 c i EES-avtalet, under förutsättning att det leder till primärenergibesparingar och att den fjärrvärmeanläggning som får stöd motsvarar definitionen på energieffektiv fjärrvärme i punkt 70(13) och att
- att produktionen av värme (och av el när det gäller kraftvärme) och distributionen av värme tillsammans leder till primärenergibesparingar, eller att
 - syftet med investeringen är användning och distribution av spillvärme för fjärrvärmeändamål.

Stödnivå

121. Stödnivån för fjärrvärmeanläggningar får inte överstiga 50 % av de stödberättigande investeringskostnaderna. Om stödet enbart är avsett för produktionsdelen av en fjärrvärmeanläggning, omfattas energieffektiva fjärrvärmeanläggningar som drivs med förnybara energikällor eller kraftvärme av reglerna i avsnitt 3.1.6 respektive 3.1.7.
122. När investeringsstöd för energieffektiv fjärrvärme ges till små och medelstora företag får den högsta stödnivån ökas med 10 procentenheter för medelstora företag och 20 procentenheter för små företag enligt följande tabell:

	Högsta tillåtna stödnivå för energieffektiv fjärrvärme som drivs med konventionella energikällor
Små företag	70 %

⁽⁵²⁾ Utom finansieringen av fjärrvärmeinfrastruktur, som inte omfattas av dessa riktlinjer utan enbart bedöms mot bakgrund av artikel 61.3 c.

	Högsta tillåtna stödnivå för energieffektiv fjärrvärme som drivs med konventionella energikällor
Medelstora företag	60 %
Stora företag	50 %

123. Om investeringsstödet beviljas genom ett verklig konkurrensutsatt anbudsförfarande utifrån klara, öppna och icke-diskriminerande kriterier – som faktiskt garanterar att stödet är begränsat till vad som är absolut nödvändigt för att få maximalt energisparande – får stödnivån uppgå till 100 % av de stödberättigande investeringskostnaderna enligt definitionen i punkterna 124 och 125. Ett sådant anbudsförfarande måste vara icke-diskriminerande och måste förutsätta att tillräckligt många företag deltar. Dessutom måste budgeten i samband med anbudsförandet vara strikt begränsad i det avseendet att alla deltagare inte kan få stöd. Slutligen måste stödet beviljas på grundval av anbudsgivarens ursprungliga anbud, dvs. utan hänsyn till senare förhandlingar.

Stödberättigande kostnader

124. De stödberättigande kostnaderna måste begränsas till de extra kostnader som krävs för investeringar som leder till energieffektiv fjärrvärme jämfört med referensinvesteringen.
125. Stödberättigande kostnader ska beräknas med avdrag för eventuella driftfördelar och driftskostnader som sammanhänger med den extra investeringen och som uppkommit under de fem första åren av investeringens varaktighet i enlighet med punkterna 81–83.

3.1.9 Stöd till avfallshantering

126. Stöd till miljöinvesteringar för hantering av avfall från andra företag, vilket omfattar återanvändning, återvinning och tillvaratagande av energi, kommer att anses förenligt med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61.3 c i det avtalet, under förutsättning att hanteringen är förenlig med principhierarkin vid avfallshantering⁽⁵³⁾ och uppfyller villkoren i punkt 127.

127. Investeringsstöd för avfallshantering ska bara beviljas om följande villkor är uppfyllda:

- Syftet med investeringen är att minska de föroreningar som produceras av andra företag (förorenare) och omfattar inte föroreningar som produceras av stödmottagaren.
- Stödet befriar inte indirekt förorenarna från en börda som de ska bära enligt gemenskapslagstiftningen eller från en börda som ska anses utgöra en normal företagskostnad för förorenarna.
- Investeringen leder till en förbättring jämfört med den nyaste tekniken⁽⁵⁴⁾ eller använder konventionell teknik på ett innovativt sätt.
- De behandlade materialerna skulle annars bortskaffas eller behandlas på ett mindre miljövänligt sätt.
- Investeringen ökar inte enbart efterfrågan på material som ska återvinnas utan att insamlingen av dessa material ökar.

Stödnivå

128. Stödnivån får inte överstiga 50 % av de stödberättigande investeringskostnaderna.
129. När investeringsstöd för avfallshantering ges till små och medelstora företag får den högsta stödnivån ökas med 10 procentenheter för medelstora företag och 20 procentenheter för små företag enligt följande tabell:

	Högsta tillåtna stödnivå för avfallshantering
Små företag	70 %
Medelstora företag	60 %
Stora företag	50 %

⁽⁵³⁾ Klassificering enligt kommissionens meddelande om översyn av gemenskapens strategi för avfallshantering (KOM(96) 399 slutlig, 30.7.1996). I detta meddelande betonar kommissionen att avfallshantering är en prioritering för gemenskapen för att minska miljöriskerna. Begreppet avfallshantering ska uppfattas som tredimensionellt: återanvändning, återvinning och tillvaratagande av energi. Avfall som inte kan undvikas måste behandlas och elimineras utan fara. I sitt meddelande om en temainriktad strategi för förebyggande och materialåtervinning av avfall (KOM(2005) 666 slutlig) förband sig kommissionen återigen att följa dessa principer och möjliggöra konkreta åtgärder för att främja förebyggande och återvinning, t.ex. ekodesign av processer och produkter eller incitament för små och medelstora företag att vidta åtgärder för att förebygga avfall.

⁽⁵⁴⁾ Med nyaste teknik avses en process i vilken det är ett ekonomiskt lönsamt normalt förfarande att använda en avfallsprodukt vid tillverkning av en slutprodukt. Begreppet nyaste teknik ska vid behov tolkas utifrån ett EES-perspektiv med hänsyn till den tekniska utvecklingen och den gemensamma marknaden.

Stödberättigande kostnader

130. De stödberättigande kostnaderna måste begränsas till de extra investeringskostnader som är nödvändiga för att genomföra en investering som leder till avfallshantering och som betalas av stödmottagaren jämfört med referensinvesteringen, dvs. konventionell produktion som inte omfattar avfallshantering med samma kapacitet. Kostnaden för en sådan referensinvestering ska dras av från den stödberättigande kostnaden.
131. Stödberättigande kostnader ska beräknas med avdrag för eventuella driftsfördelar och driftskostnader som sammanhänger med den extra investeringen för avfallshantering och som uppkommit under de fem första åren av investeringens varaktighet⁽⁵⁵⁾ i enlighet med punkterna 81–83.

3.1.10 Stöd till sanering av förorenade områden

132. Investeringsstöd till företag som reparerar miljöskador genom att sanera förorenade områden kommer att anses förenligt med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61.3 c i det avtalet⁽⁵⁶⁾, under förutsättning att det leder till en förbättring av miljöskyddet. Den berörda miljöskadan omfattar skador på mark, ytvatten eller grundvatten.

Om det klart kan fastställas vem förorenaren är, ska denne i enlighet med principen om att förorenaren betalar finansiera saneringen av marken, och något statligt stöd får inte beviljas. I detta sammanhang avses med 'förorenaren' den person som är ansvarig enligt den tillämpliga lagstiftningen i de enskilda Eftaländerna, utan att detta påverkar antagandet av gemenskapsregler på detta område.

Om förorenaren inte kan identifieras eller inte kan fås att betala kostnaderna, kan den som är ansvarig för arbetet få stöd för detta arbete.

Stödnivå

133. Stödet för att sanera förorenade områden kan uppgå till 100 % av de stödberättigande kostnaderna.

Det totala stödbeloppet får under inga förhållanden överstiga företagets verkliga kostnader.

Stödberättigande kostnader

134. De stödberättigande kostnaderna är lika med kostnaderna för saneringsarbetet efter det att värdestegringen för marken dragits av. Som investeringar vid sanering av förorenade områden betraktas alla utgifter som företaget haft för att sanera marken, oavsett om utgifterna kan föras upp som anläggningstillgångar i balansräkningen eller inte.

3.1.11 Stöd till omlokalisering av företag

135. Investeringsstöd till omlokalisering av företag av miljöskyddsskäl kommer att anses förenligt med EES-avtalet enligt artikel 61.3 c i EES-avtalet om följande villkor är uppfyllda:

a) Omlokaliseringen måste motiveras av en strävan att skydda miljön eller förebygga miljöskador och ha föreskrivits av en behörig myndighet genom ett administrativt eller juridiskt beslut eller avtalats mellan företaget och den behöriga myndigheten.

b) Företaget måste följa de strängaste miljönormerna på den nya lokaliseringsorten.

136. Följande kan vara stödmottagare:

a) Ett företag i en tätort eller i ett särskilt bevarandeområde som har utsetts enligt rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter⁽⁵⁷⁾ som lagligt bedriver (dvs. uppfyller alla lagstadgade krav inklusive tillämpliga miljönormer) en starkt förorenande verksamhet och som på grund av denna lokalisering måste omlokaliseras till en lämpligare plats.

b) En verksamhet eller anläggning som omfattas av Seveso II-direktivet⁽⁵⁸⁾.

Stödnivå

137. Stödnivån får inte överstiga 50 % av de stödberättigande investeringskostnaderna. Den högsta tillåtna stödnivån kan höjas med 10 procentenheter för medelstora företag och med 20 procentenheter för små företag enligt följande tabell:

⁽⁵⁵⁾ Om investeringen endast avser miljöskydd utan andra ekonomiska fördelar, kommer inget ytterligare avdrag att göras vid fastställandet av de stödberättigande kostnaderna.

⁽⁵⁶⁾ Myndigheters arbete med att sanera förorenad mark som tillhör dem omfattas inte i sig av artikel 87 i EG-fördraget. Sådana åtgärder kan dock bli problematiska i stödhänseende, om marken efter att ha sanerats säljs till ett pris som ligger under marknadsvärdet. Riktlinjer för inslag av stöd vid offentliga myndigheters försäljning av mark och byggnader (EGT C 137, 8.6.2000 och EES-supplementet nr 26) är fortfarande tillämpligt i detta avseende.

⁽⁵⁷⁾ EGT L 206, 22.7.1992, s. 7.

⁽⁵⁸⁾ Detta direktiv har införlivats i EES-avtalet i punkt 23 a i bilaga X.

	Högsta tillåtna stödnivå för omlokalisering
Små företag	70 %
Medelstora företag	60 %
Stora företag	50 %

Stödberättigande kostnader

138. Vid beräkningen av de stödberättigande kostnaderna för stöd till omlokalisering kommer övervakningsmyndigheten särskilt att beakta följande fördelar och kostnader:

a) Fördelar:

- i) Vinsten av försäljningen eller uthyrningen av den övergivna anläggningen eller marken.
- ii) Ersättning som betalats vid expropriation.
- iii) Övriga vinster som är förenade med överföringen av anläggningarna, bland annat nyttan av att den teknik som används förbättras i samband med överföringen, samt den bokföringsmässiga vinsten av att anläggningarna används på ett bättre sätt.
- iv) Investeringar som avser en eventuell kapacitetsökning.

b) Kostnader:

- i) Kostnaderna i samband med köp av mark eller för uppförande eller köp av en ny anläggning med samma kapacitet som den övergivna anläggningen.
- ii) Eventuell ersättning som företaget tvingas betala för att ha hävt ett arrendeavtal för mark eller fastigheter, om det administrativa eller rättsliga beslut som innebär att flyttning måste ske leder till att arrendeavtalet hävs i förtid.

3.1.12 Stöd som ingår i system för handel med utsläppsrätter

139. System för handel med utsläppsrätter kan omfatta statligt stöd på olika sätt, t.ex. om utsläppsrätter och tillstånd beviljas för mindre än deras marknadsvärde, och detta beviljande kan tillskrivas Eftaländerna.

140. Statligt stöd som ingår i system för handel med utsläppsrätter kan förklaras förenligt med EES-avtalet enligt artikel 61.3 c i EES-avtalet under förutsättning att villkoren i leden a–d i denna punkt och i punkt 141 är uppfyllda. Undantagsvis gäller punkt 141 inte den handelsperiod som löper ut den 31 december 2012 för system för handel med utsläppsrätter i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/87/EG av den 13 oktober 2003 om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom gemenskapen och om ändring av rådets direktiv 96/61/EG ⁽⁵⁹⁾ (nedan kallat *EU:s system för handel med utsläppsrätter*):

- a) Ordningarna för handel med utsläppsrätter ska inrättas på ett sådant sätt att miljömål uppnås som går längre än de mål som är avsedda att uppnås på grundval av gemenskapsnormer som är obligatoriska för de berörda företagen.
- b) Tilldelningen ska ske på ett öppet sätt och grunda sig på objektiva kriterier och uppgiftskällor av den högsta kvalitet som står till buds, och den totala mängden utsläppsrätter eller tillstånd som beviljas ett företag till ett pris under marknadsvärdet får inte vara större än företagets beräknade förväntade behov i en situation utan system för handel med utsläppsrätter.
- c) Tilldelningsmetoden får inte gynna vissa företag eller vissa sektorer, om det inte är motiverat på grund av ordningens egen miljölogik eller om sådana regler är nödvändiga med tanke på förenligheten med annan miljöpolitik.
- d) Framför allt ska nya aktörer i princip inte ges utsläppsrätter eller tillstånd på förmånligare villkor än befintliga företag som är verksamma på samma marknad. Om befintliga anläggningar ges en större tilldelning än nya aktörer bör det inte leda till onödiga inträdeshinder.

⁽⁵⁹⁾ EUT L 275, 25.10.2003, s. 32. Detta direktiv har införlivats i EES-avtalet i punkt 21a.1i bilaga XX.

141. Övervakningsmyndigheten bedömer om det statliga stödet i ett system för handel med utsläppsrätter är nödvändigt och proportionellt utifrån följande kriterier:
- Valet av stödmottagare måste grunda sig på objektiva och öppna kriterier och stödet beviljas i princip på samma sätt för alla konkurrenter inom samma sektor eller på samma relevanta marknad om de befinner sig i en liknande faktisk situation.
 - En fullständig utauktionering måste leda till en väsentlig ökning av produktionskostnaderna för varje sektor eller kategori av enskilda stödmottagare.
 - Den väsentliga ökningen av produktionskostnaderna kan inte föras över på kunderna utan att det leder till en stor minskning av försäljningen. Denna analys kan göras bland annat på grundval av uppskattningar av produktpriselasticiteten inom den berörda sektorn. Uppskattningarna görs på den relevanta geografiska marknaden. För att bedöma om inte den kostnadsökning som systemet för handel med utsläppsrätter orsakar skulle kunna föras över på kunderna kan uppskattningar av utebliven försäljning och dess inverkan på företagets lönsamhet användas.
 - Om enskilda företag inom sektorn inte kan minska utsläppsnivåerna på ett sådant sätt att priset på certifikaten är acceptabelt. Att konsumtionen inte kan minskas kan visas med de utsläppsnivåer som uppnås med hjälp av den bästa tekniken inom EES och använda dem som riktmärke. Företag som når upp till den högsta tekniska nivån kan högst beviljas utsläppstillstånd som motsvarar ökningen av produktionskostnaderna inom ramen för det system för handel med utsläppsrätter som använder den bästa tekniken, och dessa produktionskostnader kan inte föras över på kunderna. Företag som presterar sämre i miljöhänseende bör få mindre utsläppstillstånd i proportion till sina miljöresultat.
- 3.2 *Stimulansseffekt och stödets nödvändighet*
142. Statligt stöd måste ha en stimulansseffekt. Statligt stöd till miljöskydd måste leda till att stödmottagaren ändrar sitt beteende så att nivån på miljöskyddet höjs.
143. Övervakningsmyndigheten anser att stödet inte har någon stimulansseffekt för mottagaren i de fall där projektet redan har inletts innan stödmottagaren ansöker om stöd hos de nationella myndigheterna.
144. Om det stödmottagande projektet inte har inletts innan stödansökan lämnas, antas en stimulansseffekt föreligga automatiskt för alla kategorier av stöd som beviljas små och medelstora företag, utom i fall där stödet måste bedömas i enlighet med den detaljerade bedömningen i kapitel 5.
145. För alla andra stödmottagande projekt kommer övervakningsmyndigheten att kräva att det anmälade Eftalandet påvisar en stimulansseffekt.
146. För att visa att stödet har en stimulansseffekt måste de berörda Eftaländerna bevisa att det miljövänligare alternativet inte hade varit möjligt i den kontrafaktiska situationen, dvs. utan stöd. För detta ändamål ska de berörda Eftaländerna ge information som visar
- att den kontrafaktiska situationen är trovärdig,
 - att de stödberättigande kostnaderna har beräknats i enlighet med den metod som anges i punkterna 81, 82 och 83,
 - att investeringen inte vore tillräckligt lönsam utan stöd, om man på vederbörligt sätt beaktar de fördelar investeringen är förknippad med utan stöd, inklusive värdet på utsläppsrätter som kan bli tillgängliga för det berörda företaget efter den miljövänliga investeringen.
- 3.3 *Förenlighet med artikel 61.3 b i EES-avtalet*
147. Stöd för att främja genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse som är en prioritering ur miljösynpunkt kan anses vara förenliga med EES-avtalet enligt artikel 61.3 b i EES-avtalet om följande villkor är uppfyllda:
- Förslaget till stöd avser ett projekt som är specifikt och där villkoren för genomförandet är tydligt definierade, även avseende deltagare, syften och effekter samt sättet att uppnå de syften och effekter som eftersträvas. Övervakningsmyndigheten kan också behandla en grupp projekt som ett samlat projekt.
 - Projektet ska vara av gemensamt europeiskt intresse. Projektet ska på ett konkret, föredömligt och påvisbart sätt bidra till EES-intresset på miljöskyddsområdet, t.ex. genom att vara av stor vikt för EES eller EU:s miljöstrategi. De fördelar som uppnås genom syftet med projektet får inte vara begränsade till den eller de Eftaländer som genomför det, utan ska komma hela EES till godo. Projektet ska på ett betydande sätt bidra till att EES-målen och gemenskapsmålen uppnås. Att projektet genomförs av företag i olika EES-länder är inte tillräckligt.
 - Stödet är nödvändigt och en drivkraft för att genomföra projektet, som måste ha en hög risknivå.
 - Projektet är mycket viktigt med avseende på volymen: det måste ha en betydande omfattning och ge betydande miljöeffekter.

148. För att övervakningsmyndigheten ska kunna göra en ordentlig utvärdering av sådana projekt måste det gemensamma europeiska intresset påvisas genom praktiska exempel. Det måste t.ex. visas att projektet möjliggör betydande framsteg i arbetet med att nå specifika miljömål på EES-nivå eller gemenskapsnivå.
149. Övervakningsmyndigheten kommer att vara mer positivt inställd till anmälda projekt om stödmottagaren ger ett eget betydande bidrag till projektet. Den kommer också att ha en positivare inställning till anmälda projekt som omfattar företag från ett stort antal Eftaländer.
150. Om stödet anses vara förenligt med EES-avtalet enligt artikel 61.3 b i EES-avtalet, kan övervakningsmyndigheten godkänna större stödbelopp än vad som tillåts i dessa riktlinjer.

4. Stöd i form av nedsättning av eller befrielse från miljöskatter

151. Stöd i form av nedsättningar av eller befrielser från miljöskatter kommer att anses vara förenligt med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61.3 c i EES-avtalet, om det åtminstone indirekt bidrar till en höjning av nivån på miljöskyddet och till att skattenedsättningarna och skattebefrielserna inte motverkar det övergripande mål som eftersträvas med skatten.
152. För att kunna godkännas på grundval av artikel 61 i EES-avtalet ska nedsättningar av eller befrielser från skatter motsvarande dem som harmoniserats inom gemenskapen, särskilt sådana som har harmoniserats genom direktiv 2003/96/EG, vara förenliga med den relevanta tillämpliga gemenskapslagstiftningen samt med begränsningarna och villkoren i den ⁽⁶⁰⁾.
153. Stöd i form av nedsättning av eller befrielse från skatter motsvarande sådana miljöskatter som harmoniserats inom gemenskapen anses vara förenligt med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61.3 c i EES-avtalet för en tioårsperiod, under förutsättning att stödmottagarna betalar en skatt som minst motsvarar gemenskapens lägsta skattenivå enligt det direktiv som är tillämpligt ⁽⁶¹⁾.
154. Stöd i form av nedsättningar eller befrielser från andra miljöskatter än de som avses i punkt 153 ⁽⁶²⁾ anses vara förenliga med EES-avtalet i den mening som avses i artikel 61.3 c i EES-avtalet för en tioårsperiod, under förutsättning att villkoren i punkterna 155–159 är uppfyllda.
155. När övervakningsmyndigheten analyserar skatteordningar som omfattar inslag av statligt stöd i form av nedsättningar av eller befrielser från sådan skatt kommer den särskilt att granska om stödet är nödvändigt och proportionellt och vilka verkningar det har inom de berörda ekonomiska sektorerna.
156. För detta ändamål förlitar sig övervakningsmyndigheten på information från Eftaländerna. Informationen ska å ena sidan omfatta respektive sektorer eller kategorier av stödmottagare som omfattas av befrielserna eller nedsättningarna och å andra sidan situationen för de viktigaste stödmottagarna inom varje berörd sektor och hur beskattningen kan bidra till miljöskyddet. De sektorer som beviljats undantag ska beskrivas väl och en förteckning över de största stödmottagarna inom varje sektor ska lämnas (med särskild hänsyn till omsättning, marknadsandelar och skatteunderlagets storlek). För varje sektor ska information ges om den bästa tekniken inom EES när det gäller att minska den miljökada som skatten är inriktad på.
157. Dessutom måste stöd i form av nedsättningar av eller befrielser från miljöskatter vara nödvändigt och proportionellt.
158. Övervakningsmyndigheten kommer att anse att stödet är nödvändigt om följande villkor uppfylls samtidigt:
- Vallet av stödmottagare måste grunda sig på objektiva och öppna kriterier och stödet beviljas i princip på samma sätt för alla konkurrenter inom samma sektor eller på samma relevanta marknad ⁽⁶³⁾ om de befinner sig i en liknande faktisk situation.
 - Miljöskatten måste utan nedsättning leda till en väsentlig ökning av produktionskostnaden för varje sektor eller kategori av enskilda stödmottagare ⁽⁶⁴⁾.

⁽⁶⁰⁾ Villkoret att nedsättningarna/befrielserna ska vara förenliga med relevant gemenskapslagstiftning gäller endast i samband med bedömningen av den berörda åtgärdens förenlighet med dessa riktlinjer. Se även punkt 10.

⁽⁶¹⁾ Se punkt 70.15.

⁽⁶²⁾ T.ex. nedsättning eller befrielse från skatter som inte omfattas av gemenskapslagstiftning eller som är lägre än gemenskapens lägsta skattenivå.

⁽⁶³⁾ I enlighet med övervakningsmyndighetens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad i Europeiska ekonomiska samarbetsområdets (EES) konkurrenslagstiftning (EGT L 200, 16.7.1998, s. 48 och EES-supplementet nr 28, 16.7.1998, s. 3).

⁽⁶⁴⁾ I fråga om energiprodukter och elektricitet ska 'energiintensiva företag' enligt definitionen i artikel 17.1 a i direktiv 2003/96/EG anses uppfylla detta kriterium så länge den bestämmelsen gäller.

- c) Den väsentliga ökningen av produktionskostnaderna kan inte föras över på kunderna utan att det leder till en stor minskning av försäljningen. I detta sammanhang kan Eftaländerna ge uppskattningar av bland annat produktens priselasticitet inom den berörda sektorn på den relevanta geografiska marknaden⁽⁶⁵⁾ samt uppskattningar av utebliven försäljning eller lägre vinster för företagen inom den berörda sektorn eller kategorin.

159. Övervakningsmyndigheten kommer att anse att stödet är proportionellt om ett av följande villkor är uppfyllt:

- a) Stödordningen fastställer kriterier som garanterar att varje enskild stödmottagare betalar en andel av den nationella skatten som i stort sett motsvarar varje enskild stödmottagares miljöresultat jämfört med resultatet av den bästa tekniken inom EES. Inom ramen för stödordningen kan företag som når upp till den bästa tekniska nivån högst beviljas en nedsättning som motsvarar den ökning av produktionskostnaderna som skatten orsakar när den bästa tekniken används, och när denna ökning inte kan föras över på kunderna. Företag som uppvisar sämre miljöresultat bör få en mindre nedsättning, i proportion till sina miljöresultat.
- b) Stödmottagare betalar minst 20 % av den nationella skatten, om inte en lägre skattegrad kan motiveras med att snedvridningen av konkurrensen är liten.
- c) Ett villkor för nedsättningarna eller befrielseerna är att Eftaländerna och de stödmottagande företagen eller företagssammanslutningarna ingår avtal genom vilka företagen eller företagssammanslutningarna åtar sig att nå miljöskyddsmål som har samma effekt som tillämpningen av led a eller b eller gemenskapens lägsta skattenivå. Sådana avtal eller åtaganden kan bl.a. avse minskningar av energikonsumtionen, utsläppsminskningar eller andra miljöfrämjande åtgärder och måste uppfylla följande villkor:
- i) Varje Eftaland måste förhandla fram innehållet i avtalen och särskilt fastställa målen och en tidtabell för att uppnå dem.
 - ii) Eftaländerna ska se till att de åtaganden som gjorts genom dessa avtal övervakas på ett oberoende⁽⁶⁶⁾ och lämpligt sätt.
 - iii) Avtalen ska ses över regelbundet med beaktande av den tekniska utvecklingen och utvecklingen på andra områden, och de ska föreskriva effektiva sanktioner som tillämpas om åtagandena inte fullgörs.

5. Stödets förenlighet med EES-avtalet mot bakgrund av en detaljerad bedömning

5.1 Åtgärder som ska bedömas i detalj

160. För att övervakningsmyndigheten ska kunna göra en ingående utvärdering av hur större stödbelopp beviljas inom ramen för godkända stödordningar och avgöra om sådant stöd är förenligt med EES-avtalet, ska Eftaländerna förhandsanmäla varje enskilt investerings- eller driftstöd som beviljats enligt en godkänd stödordning eller individuellt om stödet uppfyller följande villkor⁽⁶⁷⁾:

- a) I fråga om åtgärder som omfattas av en förordning om gruppundantag: Alla ärenden som anmälts till övervakningsmyndigheten enligt en *skyldighet att anmäla stöd individuellt* i enlighet med förordningen om gruppundantag.
- b) I fråga om individuella åtgärder som omfattas av dessa riktlinjer⁽⁶⁸⁾: Samtliga följande fall:
- i) Investeringsstöd: Om stödbeloppet överstiger 7,5 miljoner euro för ett företag (även om det är en del av en godkänd stödordning).
 - ii) Driftstöd till energisparande: Om stödbeloppet överstiger 5 miljoner euro per företag under fem år.
 - iii) Driftstöd för produktion av el från förnybara energikällor eller kraftvärmeproduktion av förnybar värme: Om stödet ges till anläggningar för produktion av el från förnybara energikällor där den åtföljande kapaciteten att producera el från förnybara energikällor överstiger 125 MW.
 - iv) Driftstöd för produktion av biobränsle: Om stödet ges till anläggningar för produktion av biobränsle där produktionen överstiger 150 000 ton per år.
 - v) Driftstöd för kraftvärme: Om stöd ges till kraftvärmearläggningar där kapaciteten att producera el från kraftvärme överstiger 200 MW. Stöd till värmeproduktion via kraftvärme kommer att bedömas mot bakgrund av en anmälan som grundar sig på elproduktionskapacitet.

⁽⁶⁵⁾ I enlighet med övervakningsmyndighetens tillkännagivande om definitionen av relevant marknad i Europeiska ekonomiska samarbetsområdets (EES) konkurrenslagstiftning (EGT L 200, 16.7.1998, s. 48 och EES-supplementet nr 28, 16.7.1998, s. 3).

⁽⁶⁶⁾ Övervakningen anses vara oberoende oavsett om den genomförs av ett offentligt eller av ett privat organ.

⁽⁶⁷⁾ Detta gäller oberoende av om den enskilda stödmottagaren samtidigt omfattas av en skattebefrielse eller skattenedsättning som bedöms enligt kapitel 4.

⁽⁶⁸⁾ Sådana befrielser och nedsättningar av miljöskatter som omfattas av kapitel 4 i dessa riktlinjer detaljgranskas inte. Stöd som i enlighet med kapitel 3 beviljats i form av skattestöd ska dock detaljgranskas om tröskelvärdena i denna punkt överskrids.

161. Eftaländerna får bevilja driftstöd för nya anläggningar som producerar förnybar energi, utifrån en beräkning av de externa kostnader som undvikits. När denna metod används för att fastställa stödbeloppet ska åtgärden anmälas och detaljgranskas, oberoende av tröskelvärdena i punkt 160 b iii. De externa kostnader som undvikits är en kostnadsuppskattning av de ytterligare sociala och miljömässiga skador som samhället skulle utsättas för om samma mängd energi producerades vid en anläggning som drivs med konventionella energiformer. Dessa kostnader ska beräknas på grundval av skillnaden mellan de externa kostnader som åsamkats och inte betalats av producenterna av förnybar energi å ena sidan och de externa kostnader som åsamkats och inte betalats av producenterna av icke förnybar energi å andra sidan. För att utföra dessa beräkningar måste Eftaländerna använda en internationellt erkänd beräkningsmetod som övervakningsmyndigheten har godkänt. Eftalandet ska bland annat översända en motiverad och kvantifierad jämförande kostnadsanalys tillsammans med en utvärdering av konkurrerande energiproducenters externa kostnader för att visa att stödet verkligen utgör en kompensation för de externa kostnader som undvikits.
162. I alla händelser måste det stödbelopp som beviljas producenter och som överstiger det stödbelopp som är resultatet av alternativ 1 (se punkt 109) för driftstöd för förnybara energikällor återinvesteras i förnybara energikällor av företagen i enlighet med avsnitt 3.1.6.1.
163. Under förutsättning att Eftaländerna samarbetar fullt ut och inom rimlig tid tillhandahåller adekvat information, kommer övervakningsmyndigheten att anstränga sig för att undersökningen ska genomföras inom rimlig tid. Eftaländerna uppmanas lämna in all information de anser nödvändig för bedömning av fallet. Eftaländerna kan i synnerhet stödja sig på utvärderingar av tidigare statliga stödordningar eller stödåtgärder, konsekvensbedömningar som gjorts av den beviljande myndigheten och andra miljöskyddsrelaterade studier.
164. Den utförliga bedömningen är en proportionerlig bedömning som beror på fallets potential att snedvrیدا konkurrensen. Att en utförlig bedömning görs behöver inte betyda att ett formellt granskningsförfarande måste inledas, även om det kan vara fallet för vissa åtgärder.
- 5.2 *Kriterier för ekonomisk bedömning av enskilda ärenden*
165. Detaljgranskningen kommer att göras på grundval av de positiva och negativa faktorer som anges i avsnitten 5.2.1 och 5.2.2, vilka kommer att användas utöver de kriterier som anges i kapitel 3. De stödnivåer som anges där får i alla händelser inte överskridas. Vidare kommer detaljgranskningen att utföras med de särskilda positiva och negativa faktorerna som underlag, när de är relevanta för denna stödtyp eller stödform.
- 5.2.1 *Positiva effekter av stödet*
166. Att stödet sporrar företag till att vidta miljöskyddsåtgärder som de annars inte skulle ha gjort är den viktigaste positiva faktorn vid en bedömning av stödets förenlighet.
- 5.2.1.1 *Förekomsten av ett marknadsmisslyckande*
167. Övervakningsmyndigheten ifrågasätter i regel inte att det förekommer negativa externa effekter i samband med vissa typer av beteenden eller i samband med användningen av vissa varor som har en skadlig inverkan på miljön. Övervakningsmyndigheten kommer dock att kontrollera om det statliga stödet är inriktat på detta marknadsmisslyckande genom att det har en betydande inverkan på miljöskyddet. I det här sammanhanget kommer övervakningsmyndigheten att fästa särskild uppmärksamhet vid åtgärdens (mätbara) förväntade bidrag till miljöskyddet och den miljöskyddsnivå som eftersträvas jämfört med befintliga gemenskapsnormer eller normer i andra EES-länder.
168. Övervakningsmyndigheten kommer också att undersöka de faktorer som kan motivera stöd för anpassning till nationella normer som går längre än gemenskapsnormerna. Övervakningsmyndigheten kommer främst att beakta var stödmottagarens viktigaste konkurrenter finns och av vilket slag de är, vilka kostnader genomförandet av de nationella normerna (eller systemen för handel med utsläppsrätter) inneburit för stödmottagaren om inget stöd getts, och en jämförelse av kostnaderna för att genomföra dessa normer för de viktigaste konkurrenterna till stödmottagaren.
- 5.2.1.2 *Väl avvägda instrument*
169. Det beaktas huruvida statligt stöd är ett lämpligt instrument för att nå miljöskyddsmålet, eftersom samma resultat kanske kan nås med medel som är mindre konkurrensnedvidande och eftersom statligt stöd kan bryta mot principen om att förorenaren betalar.
170. När övervakningsmyndigheten analyserar om stödet är förenligt med gemenskapsreglerna kommer den att ta särskild hänsyn till eventuella konsekvensbedömningar av den föreslagna åtgärden som utförts av Eftalandet, liksom till om andra alternativ än statligt stöd har övervägts och om det finns bevis för att principen om att förorenaren betalar kommer att följas.

5.2.1.3 Stimulanseffekt och stödets nödvändighet

171. Statligt stöd måste alltid ha en stimulanseffekt om det ges för miljöändamål, dvs. det måste leda till att mottagaren ändrar sitt agerande för att höja nivån på miljöskyddet. Stöd kan inte anses vara nödvändigt enbart därför att miljöskyddsnivån höjs. Fördelarna med nya investeringar eller produktionsmetoder är i regel inte begränsade till deras miljöeffekter.
172. Förutom den beräkning av extra kostnader som skisseras i kapitel 3 tar övervakningsmyndigheten hänsyn till följande faktorer i sin analys:
- Kontrafaktisk situation: Bevis ska läggas fram om de särskilda åtgärder företaget inte hade vidtagit utan stöd, exempelvis en ny investering, en miljövänligare produktionsprocess eller en ny produkt som är miljövänligare.
 - Förväntad miljöeffekt i samband med det förändrade beteendet: Minst en av följande omständigheter ska föreligga:
 - En högre nivå på miljöskyddet: minskning av en specifik typ av förorening som inte skulle minska utan stöd.
 - Snabbare genomförande av framtida normer: minskningen av en förorening börjar tidigare tack vare stödet.
 - Produktionsfördelar: Om det finns andra fördelar som sammanhänger med investeringen i form av ökad kapacitet, ökad produktivitet, större kostnadsminskningar eller högre kvalitet är stimulanseffekten vanligtvis svagare. Detta gäller särskilt om fördelarna är betydande under investeringens livstid, kanske i en sådan utsträckning att de extra miljökostnaderna kan tjänas in till och med utan stöd.
 - Marknadsvillkor: På vissa marknader kan konkurrensen, särskilt på grund av produktimage och att en tillverkningsmetod kan betecknas som miljövänlig, pressa företagen att upprätthålla en hög nivå på miljöskyddet. Om det finns bevis för att den miljöskyddsnivå som stödet leder till går längre än det normala beteendet på marknaden, är det mer sannolikt att stödet har en stimulanseffekt.
 - Eventuella framtida obligatoriska normer: Om förhandlingar förs på gemenskapsnivå om att införa nya eller strängare obligatoriska normer som den berörda åtgärden har till syfte att uppnå har ett stöd i regel en svagare stimulanseffekt.
 - Riskenivå: Finns det en särskilt stor risk för att investeringen blir mindre produktiv än väntat har stödet i allmänhet en starkare stimulanseffekt.
 - Lönsamhetsnivå: Om åtgärdens lönsamhetsnivå är negativ under den period inom vilken investeringen avskrivs eller driftstödet är avsett att gälla har stödet vanligen en stimulanseffekt, om alla fördelar och risker som nämns i denna punkt beaktas.
173. Om ett företag anpassar sig till en nationell norm som går längre än gemenskapsnormerna eller som antagits i avsaknad av gemenskapsnormer, kommer övervakningsmyndigheten att kontrollera om stödmottagaren skulle ha påverkats väsentligt när det gäller ökade kostnader och inte kunnat betala kostnaderna för att omedelbart genomföra nationella normer.

5.2.1.4 Stödets proportionalitet

174. Eftalandet ska bevisa att stödet är nödvändigt, att stödbeloppet begränsas till det minsta möjliga och att urvalsprocessen är proportionerlig. I sin analys kommer övervakningsmyndigheten främst att beakta följande:
- Exakt beräkning av de stödberättigande kostnaderna: bevis för att de stödberättigande kostnaderna faktiskt är begränsade till de extra kostnader som är nödvändiga för att nå upp till miljöskyddsnivån.
 - Urvalsprocess: urvalsprocessen bör genomföras på ett icke-diskriminerande, tydligt och öppet sätt, utan att i onödan utesluta företag som eventuellt konkurrerar med projekt som siktar mot samma miljömål. Urvalsprocessen bör leda till att sådana stödmottagare väljs som kan uppfylla samma miljömål med hjälp av det lägsta stödbeloppet eller på det mest kostnadseffektiva sättet.
 - Stödet ska begränsas till vad som är absolut nödvändigt: bevis för att stödbeloppet inte är större än den förväntade bristen på lönsamhet, inklusive en normal avkastning under den period inom vilken investeringen avskrivs.

5.2.2 Analys av snedvridningen av konkurrens och handel

175. När övervakningsmyndigheten bedömer de negativa effekterna av stödet kommer den att fokusera sin analys av snedvridningen av konkurrensen på miljöstödet förutsebara effekter på konkurrensen mellan företag på de produktmarknader som påverkas⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁹⁾ Vissa marknader kan påverkas av stödet därför att effekten av stödet kanske inte begränsas till marknaden för den verksamhet som får stöd, utan kan sprida sig till andra marknader som är sammanlänkade med denna marknad därför att de utgör ett tidigare eller senare marknadsled eller en kompletterande marknad, eller därför att stödmottagaren redan är närvarande på dessa marknader eller kanske kommer in på dem inom en snar framtid.

176. Om stödet är proportionellt är det sannolikt att stödets negativa effekt är begränsad, särskilt om alla fördelar för företaget har beaktats i beräkningen av de extra investerings- eller driftskostnaderna. Såsom nämns i avsnitt 1.3.6 kan ett stöd emellertid leda till att stödmottagaren ändrar sitt beteende på ett sätt som snedvrider konkurrensen, trots att stödet är nödvändigt och proportionellt för att det berörda företaget ska kunna förbättra miljöskyddet. Ett företag som drivs i vinstsyfte höjer i regel nivån på miljöskyddet utöver de obligatoriska kraven endast om det anser att det åtminstone marginellt ger företaget en fördel av något slag.
177. Övervakningsmyndigheten har som utgångspunkt att bedöma sannolikheten för att stödmottagaren kommer att kunna öka eller upprätthålla sin försäljning tack vare stödet. Övervakningsmyndigheten kommer framför allt att beakta följande omständigheter:
- Minskning av eller kompensation för produktionskostnaderna per enhet: om den nya utrustningen⁽⁷⁰⁾ leder till lägre kostnader per producerad enhet jämfört med en situation utan stöd eller om stödet kompenserar för en del av driftskostnaden är det sannolikt att stödmottagaren kommer att öka sin försäljning. Ju större priselasticitet en produkt har desto större är snedvridningen av konkurrensen.
 - Miljövänligare produktionsprocess: om stödmottagaren uppnår en miljövänligare produktionsprocess och om det är vanligt att genom märkning eller image differentiera produkten gentemot konsumenterna på grundval av miljöskyddsnivån, är det sannolikt att stödmottagaren kan öka sin försäljning. Ju större preferens konsumenterna har för produkter med goda miljöegenskaper desto mer snedvrids konkurrensen.
 - Ny produkt: om det stödmottagande företaget tar fram en ny produkt eller en produkt av högre kvalitet är det sannolikt att det ökar sin försäljning och kanske får fördelen att vara först. Ju större preferens konsumenterna har för produkter med goda miljöegenskaper desto mer snedvrids konkurrensen.

5.2.2.1 Dynamisk stimulans/undanträngning

178. Statligt stöd till miljöskydd kan användas strategiskt för att främja innovativ miljövänlig teknik i syfte att ge inhemska tillverkare fördelen av att vara först. Därför kan stödet snedvrider dynamiska incitament och tränga undan investeringar i den aktuella tekniken i andra EES-länder och leda till att denna teknik koncentreras till ett EES-land. Denna effekt är starkare ju fler konkurrenter som minskar sin satsning på innovation jämfört med en kontrafaktisk situation utan stöd.
179. I sin analys kommer övervakningsmyndigheten främst att beakta följande:
- Stödbelopp: ju större stödbeloppet är desto större är sannolikheten för att stödet kan användas till att snedvrider konkurrensen. Det gäller i synnerhet fall där stödbeloppet är stort jämfört med stödmottagarens allmänna verksamhet.
 - Upprepad stöd: om ett företag får stöd upprepade gånger är det mer sannolikt att dynamiska incitament snedvrids.
 - Stödets varaktighet: om driftstöd beviljas för en längre period är det mer sannolikt att konkurrensen snedvrids.
 - Gradvis minskande stöd: om ett driftstöd minskas successivt har företaget en drivkraft att förbättra effektiviteten, och därför kommer snedvridningen av dynamiska incitament så småningom att minska.
 - Beredvillighet att uppfylla framtida normer: om stödet gör det möjligt för det berörda företaget att uppfylla nya gemenskapsnormer som förväntas antas inom en överskådlig framtid kommer den investering för vilken stöd beviljats att minska kostnaderna för investeringar som företaget i alla händelser hade varit tvunget att göra.
 - De lagstadgade normernas nivå i förhållande till miljömålen: ju lindrigare de lagstadgade normerna är desto större är risken för att stöd för att gå längre än de obligatoriska kraven inte behövs och att det tränger ut investeringar eller används på ett sätt som snedvrider dynamiska incitament.
 - Risken för korssubventionering: om ett företag tillverkar en mängd olika produkter eller tillverkar samma produkt dels i en konventionell process, dels i en miljövänlig sådan, är risken för korssubventionering större.
 - Teknisk neutralitet: om en åtgärd fokuserar på en enda teknik är risken större för att de dynamiska incitamenten snedvrids.

⁽⁷⁰⁾ Det kan hända att beräkningen av extrakostnader inte helt täcker alla driftsfördelar, eftersom fördelarna inte dras av under investeringslivstid. Vissa typer av fördelar, t.ex. kopplade till ökad produktivitet och ökad produktion med oförändrad kapacitet, kan också vara svåra att beakta.

- i) Konkurrerande innovation: om utländska konkurrenter utvecklar konkurrerande teknik (innovationskonkurrens) desto mer sannolikt är det att stödet kommer att snedvrída dynamiska incitament.

5.2.2.2 Upprätthållande av driften i ineffektiva företag

180. Statligt stöd till miljöskydd kan motiveras som en övergångsmekanism på väg mot en fullständig allokering av de negativa externa miljöeffekterna. Det bör inte användas till att i onödan ge stöd till företag som på grund av sin låga effektivitet inte kan anpassa sig till miljövänligare normer och teknik. I sin analys kommer övervakningsmyndigheten främst att beakta följande:
- a) Typ av stödmottagare: om stödmottagaren har en relativt låg produktivitetsnivå och har en svag ekonomisk ställning är det mer sannolikt att stödet bidrar till att på ett konstgjort sätt hålla företaget kvar på marknaden.
 - b) Överkapacitet inom den sektor som stödet avser: inom sektorer där det råder överkapacitet är risken större för att investeringsstöd upprätthåller överkapaciteten och bevarar ineffektiva marknadsstrukturer.
 - c) Normalt agerande inom den sektor som stödet avser: om andra företag inom sektorn har nått samma miljöskyddsnivå utan stöd är det mer sannolikt att stödet kommer att upprätthålla ineffektiva marknadsstrukturer. Ju svagare bevisen är för att stödmottagaren följer principen om att förorenaren betalar och ju större andel av de externa miljökostnaderna som stödmottagarens konkurrenter internaliserar, desto mer snedvrída konkurrensen.
 - d) Stödets relativa betydelse: ju större nedsättningen eller kompensationen för rörliga produktionskostnader är desto större är snedvrídningen av konkurrensen.
 - e) Urvalsprocess: om urvalsprocessen genomförs på ett icke-diskriminerande, tydligt och öppet sätt är det mindre sannolikt att stödet bidrar till att på ett konstgjort sätt hålla företaget kvar på marknaden. Ju mer omfattande (när det gäller täckningen av den relevanta marknaden) och ju mer konkurrensutsatt (när det gäller utauktionering eller upphandling) tilldelningen av stöd är desto mindre är snedvrídningen av konkurrensen.
 - f) Selektivitet: om den åtgärd med vilken stödet ges omfattar ett relativt stort antal potentiella stödmottagare, om den omfattar samtliga företag på den relevanta marknaden och om den inte utesluter företag som skulle kunna sikta mot samma miljömål är det mindre sannolikt att stödet kommer att hålla kvar ineffektiva företag på marknaden.

5.2.2.3 Marknadsstyrka / utestängande beteende

181. Stöd till miljöskydd som ges till en stödmottagare kan användas till att stärka eller upprätthålla stödmottagarens marknadsstyrka på den givna produktmarknaden. Innan övervakningsmyndigheten beviljar stödet kommer den att bedöma den berörda stödmottagarens marknadsstyrka och den förändring av marknadsstyrkan som stödet kan väntas leda till. Stöd till miljöskydd som ges till en stödmottagare med betydande marknadsstyrka kan denne stödmottagare använda till att stärka eller upprätthålla sin marknadsstyrka genom att differentiera sina produkter ytterligare eller utestänga konkurrenter. Övervakningsmyndigheten konstaterar sannolikt inga konkurrensproblem som sammanhänger med marknadsstyrka på marknader där varje enskild stödmottagare har en marknadsandel på mindre än 25 % och på marknader där marknadsconcentrationen ligger under 2 000 mätt med Herfindahl-Hirschman-indexet.
182. I sin analys kommer övervakningsmyndigheten främst att beakta följande:
- a) Stödmottagarens marknadsstyrka samt marknadsstruktur: om stödmottagaren redan har en dominerande ställning på den berörda marknaden⁽⁷¹⁾, kan stödåtgärden stärka dominansen genom att ytterligare försvaga det konkurrensstryck som konkurrenterna kan utsätta det stödmottagande företaget för.
 - b) Nya aktörer på marknaden: om stödet avser produktmarknader eller teknik som konkurrerar med produkter avseende vilka stödmottagaren har en etablerad ställning och marknadsstyrka, kan stödet användas strategiskt till att hindra nya aktörer från att komma in på marknaden. Därför är risken större för att stödet snedvríder konkurrensen om det inte står till förfogande för potentiella nya aktörer.

⁽⁷¹⁾ Vissa marknader kan påverkas av stödet därför att effekten av stödet kanske inte begränsas till marknaden för den verksamhet som får stöd, utan kan sprida sig till andra marknader som är sammanlänkade med denna marknad därför att de utgör ett tidigare eller senare marknadsled eller en kompletterande marknad, eller därför att stödmottagaren redan är närvarande på dessa marknader eller kanske kommer in på dem inom en snar framtid.

- c) Produktdifferentiering och prisdiskriminering: stödet kan ha den negativa effekten att stödmottagaren lättare kan bedriva produktdifferentiering och prisdiskriminering till skada för konsumenterna.
- d) Köparstyrka: om det finns starka köpare på marknaden är det mindre sannolikt att en stödmottagare med marknadsstyrka kan höja priserna gentemot de starka köparna. Ju större köparstyrkan är desto mindre sannolikt är det därför att stödet ska skada konsumenterna.

5.2.2.4 Påverkan på handel och lokalisering av verksamhet

- 183. Statligt stöd till miljöskydd kan leda till att vissa områden drar nytta av förmånligare produktionsvillkor, särskilt på grund av relativt sett lägre produktionskostnader tack vare stödet eller på grund av att högre produktionsnormer uppnås tack vare stödet. Det kan leda till att företag omlokaliserar verksamhet till stödområdena eller att handelsflöden förskjuts mot stödområdet.
- 184. Därför kommer stödet att flytta över vinsten till Eftalandet på den produktmarknad som berörs av stödet samt på insatsvarumarknaderna.
- 185. I sin analys tar övervakningsmyndigheten hänsyn till om det finns bevis för att stödmottagaren har övervägt andra platser för sin investering. Om så är fallet är det mer sannolikt att stödet väsentligt snedvrider konkurrensen.

5.2.3 Avvägning och beslut

- 186. Mot bakgrund av dessa positiva och negativa faktorer kommer övervakningsmyndigheten att göra en avvägning av åtgärdens effekter och fastställa om de snedvridningar som blir följden påverkar handelsvillkoren negativt i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset. Under idealiska förhållanden bör de positiva effekterna och de negativa effekterna uttryckas med samma referens (t.ex. extern kostnad som undvikits jämfört med konkurrentens förlorade vinst uttryckt i valutaenhet).
- 187. Huvudregeln är att ju större miljöfördelen är och ju tydligare det fastställs att stödbeloppet är begränsat till vad som är absolut nödvändigt, desto större är sannolikheten för en positiv bedömning. Å andra sidan gäller att ju tydligare indikationerna är att stödet kommer att snedvrida konkurrensen väsentligt, desto mindre är sannolikheten för en positiv bedömning. Om de förväntade positiva effekterna är omfattande och snedvridningen sannolikt kommer att vara betydande beror bedömningen på i vilken utsträckning de positiva effekterna anses uppväga de negativa effekterna.
- 188. Övervakningsmyndigheten kan välja att inte göra några invändningar mot den anmälda stödåtgärden utan att inleda det formella granskningsförfarandet eller, i enlighet med det formella granskningsförfarandet i artikel 6 i del I i protokoll 3 till övervakningsavtalet, besluta att avsluta förfarandet med ett beslut enligt artikel 7 i det protokollet. Om övervakningsmyndigheten fattar ett villkorligt beslut i den mening som avses i artikel 7.4 i det protokollet, kan den t.ex. överväga att ställa följande villkor, som måste vara proportionella och dämpa de snedvridningar eller den påverkan på handeln som blir följden:

- a) Lägre stödnivåer än de högsta nivåer som tillåts i kapitel 3.
- b) Separata redovisningar för att undvika korssubventionering från en marknad till en annan, om stödmottagaren är verksam på flera marknader.
- c) Ytterligare krav som ska uppfyllas för att höja miljöeffekten av åtgärden.
- d) Ingen diskriminering av andra tänkbara stödmottagare (minskad selektivitet).

6. Kumulering

- 189. De stödtag som anges i dessa riktlinjer bör gälla oberoende av om stödet till ett visst projekt finansieras uteslutande med statliga medel eller delfinansieras av gemenskapen.
- 190. De stöd som godkänts genom tillämpning av dessa riktlinjer får varken kumuleras med annat statligt stöd i den mening som avses i artikel 61.1 i EES-avtalet eller med andra former av gemenskapsfinansiering, om en sådan överlappning leder till en stödnivå som är högre än den som föreskrivs i dessa riktlinjer. Om den utgift som är berättigad till stöd för miljöskydd helt eller delvis även berättigar till stöd för andra syften ska den gemensamma delen dock omfattas av det förmånligaste stödtaget enligt de regler som är tillämpliga.

191. Stöd till miljöskydd får inte kumuleras med stöd av mindre betydelse avseende samma stödberättigande kostnader, om en sådan kumulering skulle medföra en stödnivå som överstiger den högsta tillåtna stödnivån enligt dessa riktlinjer.

7. Slutbestämmelser

7.1 Årlig rapportering

192. I enlighet med protokoll 3 till övervakningsavtalet och övervakningsmyndighetens beslut nr 195/04/KOL av den 14 juli 2004 om de genomförandebestämmelser som avses i artikel 27 i del II av protokoll 3 till avtalet mellan Eftaländerna om upprättande av en övervakningsmyndighet och en domstol, ska Eftaländerna lämna in årliga rapporter till övervakningsmyndigheten.

193. Utöver det som krävs i de bestämmelserna ska de årliga rapporterna om stöd till miljöskydd innehålla följande information om stora företag för varje stödordning:

- Stödmottagarnas namn.
- Stödbelopp per stödmottagare.
- Stödnivå.
- Redogörelse för åtgärdens syfte och vilken typ av miljöskydd den ska främja.
- Verksamhetssektorer inom vilka de understödda projekten genomförs.
- En förklaring av hur stimulans-effekten har följts, bl.a. med hjälp av de indikatorer och kriterier som nämns i kapitel 5.

194. När det gäller skattebefrielser eller skattenedsättningar behöver Eftaländerna endast ange genom vilka lagstiftningstexter eller bestämmelser stödet införs, vilka kategorier av företag som omfattas av nedsättning eller befrielse från skatt och vilka sektorer av ekonomin som berörs mest av dessa skatteförmåner.

195. De årliga rapporterna kommer att offentliggöras på övervakningsmyndighetens hemsida.

7.2 Öppenhet

196. Övervakningsmyndigheten anser att det behövs ytterligare åtgärder för att förbättra öppenheten kring statligt stöd i EES. Framför allt är det nödvändigt att se till att Eftaländerna, de ekonomiska aktörerna, de berörda parterna och övervakningsmyndigheten på ett enkelt sätt kan få tillgång till den fullständiga texten till samtliga tillämpliga miljöstödsordningar.

197. Detta kan lätt uppnås genom att länkade webbplatser införs. När övervakningsmyndigheten granskar miljöstödsordningar kommer den därför alltid att kräva att det berörda Eftalandet offentliggör den fullständiga texten till slutliga stödordningar på Internet och att övervakningsmyndigheten underrättas om Internetadressen. Stödordningen får inte tillämpas innan uppgifterna har offentliggjorts på Internet.

7.3 Övervakning och utvärdering

198. Eftaländerna ska se till att detaljerade register förs över allt stöd som ges för miljöåtgärder. Sådana register, som ska innehålla alla uppgifter som krävs för att fastställa att de stödberättigande kostnaderna och den högsta tillåtna stödnivån iakttagits, ska bevaras i tio år från den dag då stödet beviljas och ges till övervakningsmyndigheten på begäran.

199. Övervakningsmyndigheten kommer att begära att Eftaländerna lämnar denna information så att den kan göra en utvärdering av de här riktlinjerna fyra år efter deras offentliggörande ⁽⁷²⁾.

7.4 Lämpliga åtgärder

200. Övervakningsmyndigheten lämnar härmed, mot bakgrund av artikel 1.1 i protokoll 3 till övervakningsavtalet, Eftaländerna förslag till följande lämpliga åtgärder när det gäller deras respektive befintliga miljöstödsordningar:

Alla ärenden som anmälts till övervakningsmyndigheten enligt en *skyldighet att anmäla stöd individuellt* i enlighet med förordningen om gruppundantag.

- i) Eftaländerna bör vid behov ändra stödordningar som avser stöd i form av nedsättning eller befrielse från skatter motsvarande dem som omfattas av direktiv 2003/96/EG före den 31 december 2012.
- ii) De nya tröskelvärdena för enskilda projekt enligt punkt 160 kommer att tillämpas från och med första dagen efter det att dessa riktlinjer har antagits av kollegiet.
- iii) Skyldigheten att avge mer detaljerade årsrapporter gäller från och med den 1 januari 2009 stöd som ges enligt befintliga stödordningar.

⁽⁷²⁾ I det sammanhanget kan Eftaländer vilja bistå övervakningsmyndigheten genom att bidra med sina egna efterhandsbedömningar av stödordningar och enskilda åtgärder.

201. Eftaländerna uppmanas lämna sitt uttryckliga ovillkorliga samtycke till dessa föreslagna lämpliga åtgärder inom en månad från den dag då dessa riktlinjer mottas. Om svar uteblir, kommer övervakningsmyndigheten att anta att Eftalandet i fråga inte samtycker till de föreslagna åtgärderna.
- 7.5 *Tillämpning, giltighet och översyn*
202. Dessa riktlinjer ska tillämpas från och med den dag de antas och ersätter riktlinjerna för statligt stöd till skydd för miljön från den 23 maj 2001 ⁽⁷³⁾.
203. Dessa riktlinjer ska tillämpas till och med den 31 december 2014. Övervakningsmyndigheten kan, efter samråd med Eftaländerna, ändra riktlinjerna före den 31 december 2014, om det finns väsentliga skäl som sammanhänger med konkurrens- eller miljöpolitiken, eller för att beakta politik på andra områden eller internationella åtaganden. Sådana ändringar kan vara nödvändiga särskilt med tanke på framtida internationella avtal på klimatförändringsområdet och framtida EU-lagstiftning om klimatförändringar. Övervakningsmyndigheten kommer att beakta kommissionens planerade utvärdering (efter fyra år), som grundar sig på information om de faktiska förhållandena och resultatet av ett omfattande samråd som kommissionen genomfört framför allt på grundval av uppgifter från EES-länderna.
204. Från och med det att dessa riktlinjer antagits kommer övervakningsmyndigheten att tillämpa dem på alla anmälda stödåtgärder den har att fatta beslut om, även om projekten anmälts före offentliggörandet. Detta omfattar individuella stöd som beviljats enligt godkända stödordningar och meddelats övervakningsmyndigheten i enlighet med ett krav på individuell anmälan av sådant stöd.
205. I enlighet med reglerna för att avgöra om ett statligt stöd är olagligt (se riktlinjerna för statligt stöd) kommer övervakningsmyndigheten vid oanmält stöd att tillämpa
- dessa riktlinjer, om stödet beviljades efter deras antagande,
 - de riktlinjer som var tillämpliga när stödet beviljades, i övriga fall.

BILAGA

Tabell som visar de högsta tillåtna stödnivåerna för investeringsstöd som en del av de stödberättigande kostnaderna

	Små företag	Medelstora företag	Stora företag	
Stöd till företag som går längre än gemenskapsnormerna eller höjer nivån på miljöskyddet i avsaknad av gemenskapsnormer	70 %	60 %	50 %	
	80 % om miljöinnovation	70 % om miljöinnovation	60 % om miljöinnovation	
	100 % om anbudsförfarande	100 % om anbudsförfarande	100 % om anbudsförfarande	
Stöd till miljöstudier	70 %	60 %	50 %	
Stöd för tidig anpassning till framtida gemenskapsnormer				
	— mer än 3 år	25 %	20 %	15 %
	— mellan 1 och 3 år	20 %	15 %	10 %
före ikraftträdandet				
Stöd till avfallshantering	70 %	60 %	50 %	

⁽⁷³⁾ EGT L 21, 24.1.2002 och EES-supplementet nr 6.

	Små företag	Medelstora företag	Stora företag
Stöd till förnybar energi	80 % 100 % om anbudsför- farande	70 % 100 % om anbudsför- farande	60 % 100 % om anbudsför- farande
Stöd till energisparande Stöd till kraftvärmeanläggningar	80 % 100 % om anbudsför- farande	70 % 100 % om anbudsför- farande	60 % 100 % om anbudsför- farande
Stöd till fjärrvärmeverk som drivs med konventionell energi	70 % 100 % om anbudsför- farande	60 % 100 % om anbudsför- farande	50 % 100 % om anbudsför- farande
Stöd till sanering av förorenade områden	100 %	100 %	100 %
Stöd till omlokalisering av före- tag	70 %	60 %	50 %

PRENUMERATIONSPRISER 2010 (exkl. moms, inkl. frakt och porto)

<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L- och C-serierna, endast pappersversion	22 officiella EU-språk	1 100 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L- och C-serierna, pappersversion + årsutgåva på cd-rom	22 officiella EU-språk	1 200 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L-serien, endast pappersversion	22 officiella EU-språk	770 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L- och C-serierna, månatlig (kumulativ) utgåva på cd-rom	22 officiella EU-språk	400 euro per år
Tillägg till <i>Europeiska unionens officiella tidning</i> (S-serien), meddelanden och offentliga kontrakt, cd-rom, 2 nummer per vecka	flerspråkig: 23 officiella EU-språk	300 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , C-serien – allmänna uttagningsprov	Antal språk beroende på uttagningsprov	50 euro per år

Europeiska unionens officiella tidning (EUT) ges ut på EU:s officiella språk, och det går att prenumerera på den i 22 olika språkversioner. Den består av två serier: L (lagstiftning) och C (meddelanden och upplysningar).

Varje språkversion kräver en separat prenumeration.

Enligt rådets förordning (EG) nr 920/2005 som offentliggjordes i EUT L 156 av den 18 juni 2005 är Europeiska unionens institutioner under en övergångsperiod inte skyldiga att avfatta och offentliggöra alla rättsakter på iriska. Den iriska utgåvan av EUT säljs därför separat.

En prenumeration på tillägget till EUT (S-serien: meddelanden och offentliga kontrakt) omfattar en flerspråkig cd-rom med alla de 23 officiella språkversionerna.

Prenumeranter på EUT kan på begäran få de olika bilagorna till tidningen. När en bilaga ges ut meddelas prenumeranterna detta genom ett "meddelande till läsarna" i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Cd-rom-format ersätts av dvd-format under 2010.

Försäljning och prenumeration

Prenumerationer på olika tidskrifter, såsom *Europeiska unionens officiella tidning*, kan beställas från någon av våra kommersiella distributörer. En lista över dessa finns på följande Internetadress:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sv.htm

Via EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) har du kostnadsfritt direkt tillgång till Europeiska unionens lagstiftning. På webbplatsen kan du söka i *Europeiska unionens officiella tidning* samt i fördrag, lagstiftning, rättspraxis och förberedande rättsakter.

Mer information om Europeiska unionen finns på <http://europa.eu>

